

ÚJ MAGYARORSZÁG
VIDÉKFEJLESZTÉSI PROGRAM
2007-2013

Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap:
a vidéki területekbe beruházó Európa

A Lónya-Tizzaszalka (HUHN20049) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület fenntartási terve

Debrecen

2014.

Ügyfél

Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság

Együttműködő partnerek

BioAqua Pro Környezetvédelmi Szolgáltató és Tanácsadó Kft.
E-misszió Természet- és Környezetvédelmi Egyesület

Vezető szakmai koordinátor

Dr. Magura Tibor

Szakmai koordinátor

Dr. Juhász Péter

Lesku Balázs

Olajos Péter

Vezető természettudományi szakértő

Dr. Juhász Péter

Vezető agrárgazdálkodási szakértő

Tóth Sándor

Közreműködő szakértők

Csipkés Roland

Dr. Ebesfalvi Sarolta

Dr. Forgács Zoltán

Juhász Krisztina

Kovács Tibor

Lukács Attila

Mizsei Edvárd

Dr. Nagy Antal

Dr. Gulyás Gergely

Dr. Sum Szabolcs

Dr. Varga András

Hauberger Júlia

© Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság 2014.

Ez a dokumentáció a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény értelmében szerzői jogvédelem alatt áll.
A dokumentáció nyilvános, a megfelelő hivatkozások mellett szabadon felhasználható és terjeszthető!

Tartalomjegyzék

I. Natura 2000 fenntartási terv

1. A terület azonosító adatai	5
1.1. Név	5
1.2. Azonosító kód	5
1.3. Kiterjedés	5
1.4. A kijelölés alapjául szolgáló fajok és/vagy élőhelyek	5
1.4.1. Jelölő élőhelyek	5
1.4.2. Jelölő fajok	5
1.5. Érintett települések	6
1.6. Egyéb védettségi kategóriák	6
1.7. Tervezési és egyéb előírások	6
1.7.1. Természetvédelmi kezelési terv	6
1.7.2. Településrendezési eszközök	6
1.7.3. Körzeti erdőtervek és üzemtervek	7
1.7.4. Körzeti vadgazdálkodási tervek és üzemtervek	7
1.7.5. Halgazdálkodási tervek	7
1.7.6. Vízgyűjtő-gazdálkodási terv	7
1.7.7. Egyéb tervek	7
2. Veszélyeztető tényezők	8
3. Kezelési feladatok meghatározása	16
3.1. Természetvédelmi célkitűzés, a terület rendeltetése	16
3.2. Kezelési javaslatok	16
3.2.1. Élőhelyek kezelése	17
3.2.2. Élőhely-rekonstrukció és élőhelyfejlesztés	32
3.2.3. Fajvédelmi intézkedések	33
3.2.4. Kutatás, monitorozás	33
3.2.5. Mellékletek	35
3.3. A kezelési javaslatok megvalósításának lehetséges eszközei a jogi háttér és a tulajdonviszonyok függvényében	36
3.3.1. Agrártámogatások	36
3.3.2. Pályázatok	42
3.3.3. Egyéb	42
3.4. A terv egyeztetési folyamatának dokumentációja	42
3.4.1. Felhasznált kommunikációs eszközök	42
3.4.2. A kommunikáció címzettjei	42
3.4.3. Egyeztetés hatósági és területi kezelő szervekkel	43
3.4.4. A társadalmi egyeztetés melléklete	47

ÚJ MAGYARORSZÁG
VIDÉKFEJLESZTÉSI PROGRAM
2007-2013

Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap:
a vidéki területekbe beruházó Európa

I. Natura 2000 fenntartási terv

1. A terület azonosító adatai

1.1. Név

Tervezési terület neve:	Lónya-Tiszaszalka	kiemelt	jelentőségű természetmegőrzési terület (kjTT)
-------------------------	-------------------	---------	---

1.2. Azonosító kód

Tervezési terület azonosítója:	HUHN20049
--------------------------------	-----------

1.3. Kiterjedés

Tervezési terület kiterjedése:	4135 ha
--------------------------------	---------

1.4. A kijelölés alapjául szolgáló fajok és/vagy élőhelyek

1.4.1. Jelölő élőhelyek

- 3150 - Természetes eutróf tavak *Magnopotamion* vagy *Hydrocharition* növényzettel
- 3160 - Természetes disztróf tavak és tavacskák
- 6440 - *Cnidion dubii* folyóvölgyeinek mocsárrétjei
- 91E0* - Enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*)
- 91F0 - Keményfás ligeterdők nagy folyók mentén *Quercus robur*, *Ulmus laevis* és *Ulmus minor*, *Fraxinus excelsior* vagy *Fraxinus angustifolia* fajokkal (*Ulmion minoris*)
- 91G0* - Pannon gyertyános-tölgyesek *Quercus petraea*val és *Carpinus betulus*szal

*: kiemelt jelentőségű élőhelyek

1.4.2. Jelölő fajok

- Lápi szitakötő (*Leucorrhinia pectoralis*)
- Sárga gyapjasszövő (*Eriogaster catax*)
- Díszes tarkalepke (*Euphydryas maturna*)
- Vöröslábú hegyisáska (*Odontopodisma rubripes*)
- Harántfogú törpecsiga (*Vertigo angustior*)
- Réti csík (*Misgurnus fossilis*)
- Szivárványos ökle (*Rhodeus sericeus amarus*)
- Lápi póc (*Umbra krameri*)
- Vöröshasú unka (*Bombina bombina*)
- Mocsári teknős (*Emys orbicularis*)
- Vidra (*Lutra lutra*)

A Natura 2000 adatlapon (SDF) szereplő, a fenntartási tervet megalapozó felmérések alapján jelölő értéknek javasolt közösségi jelentőségű állatfajok:

- Dunai tarajosgöte (*Triturus dobrogicus*)
- Nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*)

1.5. Érintett települések

Szabolcs-Szatmár-Bereg megye: Barabás, Lónya, Mátyus, Tiszaadony, Tiszakerecseny, Tiszaszalka, Tiszavid, Vámosatya

A tervezési terület által érintett helyrajzi számok listáját az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekkel érintett földrészeletről szóló 14/2010. (V. 11.) KvVM rendelet (a továbbiakban: KvVM rendelet) tartalmazza. A Natura 2000 területek által érintett helyrajzi számokat és így a Natura 2000 jogi státuszt is a KvVM rendelet rögzíti, térképi megjelenítéssel is. A jogi jelleg a megosztással keletkező utód helyrajzi számokra is kiterjed.

1.6. Egyéb védettségi kategóriák

Egyéb érintett Natura 2000 terület: A tervezési területből 4018,9 ha a Szatmár-Bereg Különleges madárvédelmi területtel (HUHN10001) van átfedésben.

Típus	Kód	Név	Kiterjedés	Védetté nyilvántó jogszabály száma
„Ex lege” láp	HNL097	Lónyai Csaronda	28 ha	1996. LIII. tv. a természet védelméről
„Ex lege” láp	HNL228	Lónyai-erdő lápjai	131,1 ha	1996. LIII. tv. a természet védelméről
„Ex lege” láp	HNL229	Derenyői Csaronda-medrek	9,25 ha	1996. LIII. tv. a természet védelméről
„Ex lege” láp	HNL098	Szalkai Csaronda	35,12 ha	1996. LIII. tv. a természet védelméről

A tervezési terület 1041,05 ha-on a Szatmár-Beregi Tájvédelmi Körzettel /4/1982. (XI.20.) OKTH rendelkezés A Szatmár-Beregi Tájvédelmi Körzet létesítéséről; teljes kiterjedés: 21891,7 ha/ van átfedésben.

A tervezési terület az országos ökológiai hálózat magterület övezetének (100%) része.

1.7. Tervezési és egyéb előírások

1.7.1. Természetvédelmi kezelési terv

Szatmár-Beregi Tájvédelmi Körzet természetvédelmi kezelési tervének szakmai anyaga 2003-ban került kidolgozásra, jogszabályban azonban még nem került kihirdetésre.

1.7.2. Településrendezési eszközök

- Szabolcs-Szatmár-Bereg Megye közgyűlésének 19/2011 (XII.1.) önkormányzati rendelete Szabolcs-Szatmár-Bereg Megye Területrendezési terve elfogadásáról
- Lónya Község Önkormányzata Képviselő testületének 9/2006. (V.30.) ÖKT. rendelete a község Helyi Építési Szabályzatának és Szabályozási Tervének jóváhagyásáról
- Tiszaadony község Képviselőtestületének 15/2005 (XI.14.) rendelete a település igazgatási területére vonatkozó Helyi Építési Szabályzatának megállapításáról
- Tiszakerecseny Község Önkormányzati Képviselő Testületének 11/2006. (V.30.) rendelete a község igazgatási területére vonatkozó Szabályozási Terveinek elfogadásáról és a Helyi Építési Szabályzat megállapításáról
- Tiszaszalka Község Önkormányzati Képviselő Testületének 6/2004. (V.25.) rendelete a község Helyi Építési Szabályzatának és Szabályozási Tervének jóváhagyásáról

1.7.3. Körzeti erdőtervek és üzemtervek

Körzeti erdőterv: Rétköz-Beregi körzet körzeti erdőterve (érvényes: 2013.01.01 - 2022.12.31.) ügy száma: 11949/14/2011, kelt: 2013.október 7.

1.7.4. Körzeti vadgazdálkodási tervek és üzemtervek

I/5. Szabolcs-Szatmár-beregi apróvadás körzet vadgazdálkodási terve. Érvényes: 2014-ig. (Készítését az Országos Vadgazdálkodási Adattár koordinálta.)

Tiszatáj Vadásztársaság, Lónya (vadgazdálkodási egység kódszáma: 15-857610-1-4-1) vadgazdálkodási üzemterve. Érvényes: 2017-ig. Kelt: 2006. december 15. Jóváhagyta: Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei MGSzH, Földművelésügyi Igazgatóság, Vadászati és Halászati Osztály.

Tizsakerecseny és környéke Vadászati Közösség (vadgazdálkodási egység kódszáma: 15-851320-1-3-0) vadgazdálkodási üzemterve. Érvényes: 2017-ig. Kelt: 2006. december 15. Jóváhagyta: Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei MGSzH, Földművelésügyi Igazgatóság, Vadászati és Halászati Osztály.

Tizsaszalkai Vadgazdák Vadásztársaság (vadgazdálkodási egység kódszáma: 15-853120-1-4-1) vadgazdálkodási üzemterve. Érvényes: 2017-ig. Kelt: 2006. december 15. Jóváhagyta: Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei MGSzH, Földművelésügyi Igazgatóság, Vadászati és Halászati Osztály.

Bockerek Vadásztársaság (vadgazdálkodási egység kódszáma: 15-853110-1-4-1) vadgazdálkodási üzemterve. Érvényes: 2017-ig. Kelt: 2006. december 15. Jóváhagyta: Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei MGSzH, Földművelésügyi Igazgatóság, Vadászati és Halászati Osztály.

Nyírerdő Zrt. (vadgazdálkodási egység kódszáma: 15-851310-3-3-0) vadgazdálkodási üzemterve. Érvényes: 2017-ig. Kelt: 2006. december 15. Jóváhagyta: Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei MGSzH, Földművelésügyi Igazgatóság, Vadászati és Halászati Osztály.

1.7.5. Halgazdálkodási tervek

Laposhadi Holt-Csaronda (víztérkód: 000097). Jogosult: Beregi Tiszahát Horgászegyesület (Tizsaszalka)

Csaronda-főcsatorna (víztérkód: 001622). Jogosult: Szabolcsi Halászati Kft. (Nyíregyháza)

1.7.6. Vízyűjtő-gazdálkodási terv

2-1 Felső-Tisza alegység vízgyűjtő-gazdálkodási terve – Közreadta a FETIKÖVIZIG és a Vízügyi és Környezetvédelmi Központi Igazgatóság, 2010 áprilisában. Esedékes felülvizsgálat éve: 2015.

1.7.7. Egyéb tervek

Egyéb terv a tervezési területre nem vonatkozik.

2. Veszélyeztető tényezők

Kód	Veszélyeztető tényező neve	Jelentősége (H = nagy, M = közepes, L = kis)	Érintett terület nagysága (%)	Milyen jelölő élőhelyre vagy fajra gyakorol hatást?
A03.01	intenzív, vagy intenzívebb kaszálás	L	0,2	Nagy tűzlepke (<i>Lycaena dispar</i>): A helytelen időpontban, illetve túlzott gyakorisággal történő, valamint a gyepek egészén egyszerre végrehajtott kaszálás káros a fajra nézve.
A03.03	kaszálás felhagyása / hiánya	M	5	6440- <i>Cnidion dubii</i> folyóvölgyeinek mocsárrétjei: Kaszálás hiányában a gyepek cserjésednek és veszítenek kiterjedésükből.
A04.01	intenzív legeltetés	L	0,4	Nagy tűzlepke (<i>Lycaena dispar</i>): Az élőhely túlzott mértékű legeltetése több ok (taposás, magasfűvű struktúra átalakulása, hangyagazda tönkretétele) miatt is káros a faj állományainak fennmaradása szempontjából.
A04.03	pásztorkodás felhagyása, legeltetés hiánya	M	5	Vöröshasú unka (<i>Bombina bombina</i>): Legeltetés hiányában a nedves rétek becserjésednek.
				6440- <i>Cnidion dubii</i> folyóvölgyeinek mocsárrétjei: Legeltetés hiányában a gyepek cserjésednek és veszítenek kiterjedésükből.
				Vöröslábú hegyisáska (<i>Odontopodisma rubripes</i>): A gyepterületek szekunder szukcessziójának beindulásával hosszabb távon a faj élőhelyei folyamatosan megszűnnek.
A07	biocid termékek, hormonok, kemikáliák használata	L	1,3	Nagy tűzlepke (<i>Lycaena dispar</i>), sárga gyapjasszövő (<i>Eriogaster catax</i>): E faj tényleges vagy potenciális élőhelyeinek egy része mezőgazdasági területek közelében helyezkedik el. A szél a tápnövények levelére juttathatja az intenzíven művelt parcellákon kiszórt növényvédő szereket, műtrágyákat, mindamellert a vegyi anyagok vízben való oldódásuk esetén a gyökérzetten keresztül is bejutnak a növények szervezetébe. Ezek a hatások akár külön-külön, akár együttesen a peték, a lárvák, illetőleg a bábok károsodását vagy pusztulását idézhetik elő.
				Díszes tarkalepke (<i>Euphydryas maturna</i>): A díszes tarkalepke (<i>Euphydryas maturna</i>) populációi esetében a vegyszerek alkalmazása szempontjából legnagyobb veszélyt az jelentheti, ha bizonyos erdei kártevőként számon tartott rovarfajok – pl.: gyapjaslepke (<i>Lymantria dispar</i>) – elleni védekezés nem szelektív rovarölő anyagokkal történik.

A10.01	sövény, bozót, cserje eltávolítása	M	2,5	Sárga gyapjasszövő (<i>Eriogaster catax</i>): Mivel a sárga gyapjasszövő (<i>Eriogaster catax</i>) tápnövénye elsősorban a <i>Prunus spinosa</i> (vagy helyenként esetleg <i>Crataegus</i> , illetve <i>Pyrus</i> fajok), ezért az ilyen fajkészletű cserjeállományoknak egy adott területről való teljes mértékű eltávolítása a sárga gyapjasszövő (<i>Eriogaster catax</i>) élőhelyeinek megszűnését is eredményezheti.
				Díszes tarkalepke (<i>Euphydryas maturna</i>): Mivel a közönséges fagyal (<i>Ligustrum vulgare</i>) helyenként ugyancsak a faj tápnövénye lehet, ezért a faj lárváinak táplálkozási lehetőségét korlátozhatja az, ha az erdészeti cserjeirtások során a fagyalbokrok teljes egészében eltávolításra kerülnek az élőhelyről.
				Vöröslábú hegyisáska (<i>Odontopodisma rubripes</i>): A faj jellemző élőhelyei az erdőt és azok nyiladékait övező cserjések, bozótosok, és a rétek cserjésedő területei. A cserjeirtás ezeknek az alkalmas élőhelyeknek a méretét csökkentve hat negatívan a faj állományaira.
B01.01	beerdősülés / fásítás őshonos fajokkal	M	3,5	6440- <i>Cnidion dubii</i> folyóvölgyeinek mocsárrétjei: Jellemző, hogy az élőhelyet beerdősítik, így veszít kiterjedéséből.
				Vöröslábú hegyisáska (<i>Odontopodisma rubripes</i>): Az erdőtelepítések során, ha a faj egyébként jelen van a területen, az újulat megjelenése kezdetben kedvez a populációk növekedésének, azonban az erdő záródásával a faj folyamatosan kiszorul a telepítések területéről.
B02.01.01	erdőfelújítás őshonos fajokkal	L	2	91G0*-Pannon gyertyános-tölgyesek <i>Quercus petraea</i> ával és <i>Carpinus betulus</i> szal; 91F0-Keményfás ligeterdők nagy folyók mentén <i>Quercus robur</i> , <i>Ulmus laevis</i> és <i>Ulmus minor</i> , <i>Fraxinus excelsior</i> vagy <i>Fraxinus angustifolia</i> fajokkal (<i>Ulmion minoris</i>): Amennyiben az erdőfelújítást a letermelt gyertyános-tölgyes helyén nem az élőhelynek megfelelő fajokkal végzik, csökken az élőhely kiterjedése.
B02.03	erdei aljnövényzet eltávolítása	L	0,3	Díszes tarkalepke (<i>Euphydryas maturna</i>): Mivel a faj lárvái nyár közepétől a talajszintre húzódnak és életük további szakaszában ott tartózkodnak – táplálkoznak, nyáron nyugalmi állapotban vannak (aestiválnak), valamint telelnek – ezért az aljnövényzet eltávolítása még jó természetességű kőrises erdőben is a díszes tarkalepke (<i>Euphydryas maturna</i>) populációk teljes és elkerülhetetlen pusztulását okozhatja. Erre a felújítást megelőző talajelőkészítés során kerülhet leginkább sor.

F03.01.01	vadak károkozása (túltartott vadállomány)	M	10	Díszes tarkalepke (<i>Euphydryas maturna</i>): A faj populációira nézve egyes alföldi élőhelyeken jelentős veszélyforrást jelent, hogy a túlszaporodott vadállomány által – főként a vaddisznók – feltúrják, széttapossák az erdők talaját, és ezzel jelentősen károsítják vagy kipusztítják az aljnövényzetet. Különösen nagy probléma mindez a vadaskertben. A veszélyfaktor hatásának lényege, hogy a hernyók második fejlődési szakaszában az avarszinten táplálékforrást jelentő Veronica fajok eltűnése az érintett díszes tarkalepke (<i>Euphydryas maturna</i>) populációk kipusztulását eredményezi.
				Vöröshasú unka (<i>Bombina bombina</i>), dunai tarajosgöte (<i>Triturus dobrogicus</i>): A vadak zavarást jelentenek a faj számára. Élőhelyét dagonyázó helyként használják, a trágyázás pedig megváltoztatja az élőhely nitrogén háztartását, eutrofizáció indulhat.
				91G0*-Pannon gyertyános-tölgyesek <i>Quercus petraeával</i> és <i>Carpinus betuluszal</i> ; 91F0-Keményfás ligeterdők nagy folyók mentén <i>Quercus robur</i> , <i>Ulmus laevis</i> és <i>Ulmus minor</i> , <i>Fraxinus excelsior</i> vagy <i>Fraxinus angustifolia</i> fajokkal (<i>Ulmion minoris</i>): Legelésükkel, taposásukkal, túrásukkal a vadak elsősorban a cserjeszintet és a gyepszintet képesek károsítani, a jellemző növényfajokat képesek kipusztítani és így az élőhely jellegét megváltoztatni.
				91E0*-Enyves éger (<i>Alnus glutinosa</i>) és magas kőris (<i>Fraxinus excelsior</i>) alkotta ligeterdők (<i>Alno-Padion</i> , <i>Alnion incanae</i> , <i>Salicion albae</i>): Legelésükkel, taposásukkal, túrásukkal, trágyázásukkal a vadak az élőhelyet károsítják.
D01.02	autópályák, autóutak, fő- és mellékutak	L	1	Vidra (<i>Lutra lutra</i>): Az egyedek gázolásának veszélye reális.
H01.05	diffúz felszíni vízszennyezés mezőgazdasági, vagy erdészeti tevékenység miatt	L	0,7	3150-Természetes eutróf tavak <i>Magnopotamion</i> vagy <i>Hydrocharition</i> növényzettel: A csatornák szerves bemosódással terheltek, így a bennük lévő hínarasok is ki vannak téve e negatív hatásnak.
				3160-Természetes disztróf tavak és tavacsók: A lápi hínarasok is ki vannak téve a szerves bemosódásnak, főleg a Csarondában.
				91E0*-Enyves éger (<i>Alnus glutinosa</i>) és magas kőris (<i>Fraxinus excelsior</i>) alkotta ligeterdők (<i>Alno-Padion</i> , <i>Alnion incanae</i> , <i>Salicion albae</i>): A Csaronda szerves bemosódással terhelt vízfolyás, és ennek vizéből töltődik fel több mocsár- és láperdő.
				Nagy tűzlepke (<i>Lycaena dispar</i>): A faj jórészt lápos, mocsaras, vizenyős élőhelyeken, nedves réteken fordul elő, mely területeken és/vagy azok közvetlen közelében nyílt vizek (elsősorban csatornák, vagy esetleg felszíni vízállások, holtmedrek) található. Mivel e faj élőhelyei sok esetben mezőgazdasági területek mellett/között helyezkednek el, és a felszíni vízbázisok is nagyrészt ilyen parcellák mellett/között

				<p>húzódnak, ezért a felszíni vizek szennyeződése a nagy tűzlepke (<i>Lycaena dispar</i>) egyes élőhelyeire nézve veszélyforrást jelenthet (akár a mezőgazdasági gépekből, akár az általuk kiszórt növényvédő szerekből és/vagy műtrágyákból eredően). Ebből a szempontból különösen a Csaronda- csatornára, valamint annak mellékágaira kell felhívni a figyelmet, hiszen ez a vízfolyás észak-déli irányban az egész Natura 2000 területet átszeli.</p> <p>Díszes tarkalepke (<i>Euphydryas maturna</i>): A Lónyai-erdőben a faj élőhelyein sok esetben előfordul időszakos vízborítás, például a talajvíz szintjének megemelkedése, hóolvadás, illetőleg csapadékos időszakok esetén kialakuló belvív, vagy a Csaronda-csatorna kiöntése következtében. Éppen ezért a felszíni vízszennyezés megakadályozása alapvető természetvédelmi érdek, hiszen a szennyező anyagok viszonylag gyorsan és nagy területen veszélybe sodorhatják az itteni élővilágot. Akkor is komoly probléma ez, ha a szennyezés a talaj vízbázisát érinti, mert ez káros hatással lehet a díszes tarkalepke (<i>Euphydryas maturna</i>) lágyszárú tápnövényeire, ami a lepkefaj populációinak csökkenését idézheti elő.</p> <p>Lápi szitakötő (<i>Leucorrhinia pectoralis</i>): A belvízmentesítő csatornahálózat mentén folytatott intenzív mezőgazdasági tevékenység következtében számolni kell a diffúz mezőgazdasági eredetű tápanyagterheléssel. A szennyező anyagok bejutása gyorsítja az eutrofizációt.</p> <p>Vidra (<i>Lutra lutra</i>): A Csaronda szennyezése a táplálékállatok állományait veszélyezteti.</p>
I01	idegenhonos inváziós fajok jelenléte	L	1,8	<p>Nagy tűzlepke (<i>Lycaena dispar</i>): E faj élőhelyein néhol – főleg a rendszeresen bolygatott, illetve káros hatásoknak nagyobb mértékben kitett gyepeken – jellemző az invazív növények, özönfajok, gyomok megjelenése és terjedése. Az ilyen folyamatok azért károsak, mert az inváziós fajok fokozatosan kiszorítják a tápnövények, valamint a nektárforrásul szolgáló virágos növények állományait, és emiatt szűkítik a lepkék életterét, valamint a populációk szaporodási képességét.</p> <p>Szivárványos ökle (<i>Rhodeus sericeus amarus</i>): A Natura 2000 terület vizeitereiben észlelt adventív halfajok (<i>Ameiurus melas</i>; <i>Carassius gibelio</i>; <i>Lepomis gibbosus</i>; <i>Perccottus glenii</i>; <i>Pseudorasbora parva</i>) a szivárványos ökle konkurensei, melyek közül veszélyességét tekintve az amurgéb (<i>Perccottus glenii</i>) emelhető ki.</p> <p>Réti csík (<i>Misgurnus fossilis</i>): A Natura 2000 területen öt adventív halfaj (<i>Ameiurus melas</i>; <i>Carassius gibelio</i>; <i>Lepomis gibbosus</i>; <i>Perccottus glenii</i>; <i>Pseudorasbora parva</i>) jelenlétét észleltük, melyek a réti csík táplálék- és élőhelykonkurensei.</p>

J01.01	leégés			<p>Sárga gyapjasszövő (<i>Eriogaster catax</i>): Ha a tarlóégetések helyszíne őrízetlenül marad vagy esetleg erős a szél, így a tűz könnyen átterjed a mezőgazdasági területeket számos helyen szegélyező kökénysávokra is, aminek következtében elpusztulhatnak a lárvák fészkei, az imágók, és/vagy a bábok is.</p> <p>Díszes tarkalepke (<i>Euphydryas maturna</i>): Különösen a száraz, aszályos időjárási körülmények között jelent nagy veszélyt, ha akár turisták vagy más magánszemélyek gondatlan magatartása, akár egyes erdészeti tevékenységek – pl.: a vágástéri hulladék nem megfelelő körültekintéssel történő elégetése – során erdőtűz keletkezik, hiszen mindez a lepkefaj állományának megsemmisülését is okozhatja.</p>
J02.05.02	belvízviszonyok megváltozása	M	3,8	<p>3150-Természetes eutróf tavak <i>Magnopotamion</i> vagy <i>Hydrocharition</i> növényzettel: A hínaras mocsarakat belvízelvezető csatornák szárítják, ezzel csökken a kiterjedésük.</p> <p>3160-Természetes disztróf tavak és tavacsók: A lápi hínarasok is ki vannak téve a belvízelvezetés negatív hatásainak.</p> <p>91E0*-Enyves éger (<i>Alnus glutinosa</i>) és magas kőris (<i>Fraxinus excelsior</i>) alkotta ligeterdők (<i>Alno-Padion</i>, <i>Alnion incanae</i>, <i>Salicion albae</i>): Egyes láperdők szárazon maradhatnak, ha úgy kormányozzák a vizet.</p> <p>Nagy tűzlepke (<i>Lycaena dispar</i>): Mivel a térségben a faj vizenyős, lápos, mocsaras élőhelyeken fordul elő, és ezek közvetlen környezetében sok helyütt intenzív mezőgazdasági tevékenység folyik, ezért fennáll a reális veszélye annak, hogy e biotópok különböző káros hatások miatt (pl. azért mert a környező területek talajának mozgása, feltörése, illetőleg a gyepgazdálkodás jellege miatt a vizes élőhelyek környezetében felerősödik a talajvíz diffúziója) vízbázisukból többet vagy gyorsabban veszítenek, mint amennyit egyébként a természetes folyamatok indokolnának.</p> <p>Lápi szitakötő (<i>Leucorrhinia pectoralis</i>): A belvízmenesítés következtében fellépő állapot a hajdani élőhelyek beszűkülését, illetve sok esetben eltűnését eredményezte.</p> <p>Vöröslábú hegyisáska (<i>Odontopodisma rubripes</i>): A rétek és mezőgazdasági területek nedvesebb, mélyebben fekvő részeiről történő vízelvezetés a területek kiszáradásán keresztül a mikro-, illetve a mezoklíma változását okozva hat a faj állományaira.</p> <p>Harántfogú törpecsiga (<i>Vertigo angustior</i>): Az erdők vízháztartásának változása, a talaj természetes vízszintjének csökkenése (vízelvezető árkok létesítése) káros a faj állományára.</p> <p>Réti csík (<i>Misgurnus fossilis</i>): Az állóvizek vízborítása a területen erősen ingadozó, ami e víztereket alkalmatlanná teszi arra, hogy bennük állandó halállomány alakulhasson ki.</p>

				<p>Szivárványos ökle (<i>Rhodeus sericeus amarus</i>): Az állandó vízborítású állóvizek hiánya nem teszi lehetővé stabil, nagy egyedszámú állomány kialakulását.</p> <p>Dunai tarajosgöte (<i>Triturus dobrogicus</i>): A lárvák akár nyár végéig is fejlődhetnek, így a korábban kiszáradó szaporodóhelyek negatív hatással lehetnek az állományra.</p> <p>Vöröshasú unka (<i>Bombina bombina</i>): A medrek aszályos években túl hamar száradnak ki, így az átalakuló ebihalak aránya csökkenhet.</p>
H01.03	kiszáradás	L	2	<p>Szivárványos ökle (<i>Rhodeus sericeus amarus</i>): A meder kiszáradása a szivárványos ökle (<i>Rhodeus sericeus amarus</i>) állományát az elhulló példányok és a szárazra kerülés miatt elpusztító kagylók miatt is kedvezőtlenül érinti.</p> <p>Réti csík (<i>Misgurnus fossilis</i>): A Natura 2000 terület vizeitereinek többsége a nyári csapadékszegény és meleg időjárás hatására legkésőbb nyár végére kiszárad, ami az ott élő példányok elhullását okozza.</p> <p>Vidra (<i>Lutra lutra</i>): A faj számára alkalmas élőhelyek megszűnnek.</p>
K02.01	fajösszetétel változás, szukcesszió	M	3,5	<p>6440-<i>Cnidion dubii</i> folyóvölgyeinek mocsárrétjei: Kezelés hiányában a gyepek cserjésednek és veszítenek kiterjedésükből.</p> <p>Nagy tűzlepke (<i>Lycaena dispar</i>): A nedves rétek intenzívebb kaszálása és legeltetése, a természetvédelmi célú kezelések elmaradása, valamint a lepkefajok élőhelyeinek környezetében lévő parcellákon végzett mezőgazdasági tevékenységek hatásai azt eredményezik, hogy ezen biotópok növényzete egyre több helyen degradálódik, fajkészlete idővel sok helyütt leromlik, beszűkül. Mindez egyebek mellett a nektárforrásul szolgáló virágos növények számának csökkenésében, és/vagy gyomok, özönfajok arányának emelkedésében mutatkozik meg leginkább.</p> <p>Díszes tarkalepke (<i>Euphydryas maturna</i>): A fentiekhez hasonló nehézségeket okozhat a cserjésedés, valamint a tájidegen növényfajok megjelenése a díszes tarkalepke (<i>Euphydryas maturna</i>) esetében is.</p> <p>Lápi szitakötő (<i>Leucorrhinia pectoralis</i>): A faj számára jelenleg alkalmas, viszonylag kis felületű vizes élőhelyeken és a medermaradványokban jellemzően kifejezetten nagymennyiségű autochton, emerz mocsárnövényzetből, illetve hínárnövényzetből származó szervesanyag képződik. Az állandó vízborítás, illetve az üledékben tapasztalható oxigénszegény vagy anoxikus viszonyok miatt az üledékben nem játszódhatnak le viszonylag gyors oxidatív bomlási folyamatok, ezért igen jelentős a lassan bomló szerves anyag és ezzel együtt az előrehaladó szukcessziós folyamatok sebessége. Az emerz mocsárnövényzet túlzott előretörésével és a hínaras foltok beszűkülésével, eltűnésével, valamint a feltöltődés következtében fellépő</p>

				<p>térfogatcsökkenés miatt egyre inkább valószínűsíthető nyári kiszáradással az élőhely alkalmatlanná válik a faj számára.</p> <p>Szivárványos ökle (<i>Rhodeus sericeus amarus</i>), réti csík (<i>Misgurnus fossilis</i>): A vizek asztatikus jellegének erősödése és az ezzel összefüggésben álló idegenhonos fajok állományának az erősödése a fajösszetétel módosulását okozza, ami hosszútávon akár az őshonos halfajok teljes és végleges eltűnését is okozhatja a Natura 2000 területről.</p> <p>Vöröslábú hegyisáska (<i>Odontopodisma rubripes</i>): A gyepterületek becserjésedése kezdetben az állományok létszámának növekedését okozza, később azonban a cserjék záródását követően a faj kiszorul az érintett területekről.</p>
J02.04.01	árvíz	L	1,2	<p>Nagy tűzlepke (<i>Lycaena dispar</i>): A nagy tűzlepke (<i>Lycaena dispar</i>) jól alkalmazkodott tipikus élőhelyeinek természeti sajátosságaihoz. Nyugalmi időszakát megelőzően olyan szövedéket készít, amelyben tartósabb vízállásokat is túlél. Fontos azonban szem előtt tartani, hogy a faj számára ez a megoldás sem nyújt korlátlan védelmet, hiszen a lárvák (de a peték vagy a bábok is) maximum 10-14 nap után elpusztulnak a vízben.</p> <p>Díszes tarkalepke (<i>Euphydryas maturna</i>): A vizsgált Natura 2000 térségben a díszes tarkalepke (<i>Euphydryas maturna</i>) élőhelyeinek egy része szintén vízfolyások mellett, vagy azok közelében található. Ha az ilyen erdők talajára magas vízállás következtében a csatornából esetleg árvíz, vagy például a csapadékos időjárás eredményeként kialakuló belvíz kerül, az 10-14 nap alatt a lepkefaj hernyóinak teljes mértékű pusztulását okozhatja az első lárvastádiumot követő csaknem egy éves időszakban, azaz körülbelül június 1-je és május 1-je között. Fontos erre a veszélyforrásra kiemelt figyelmet fordítani, mert egy nagyobb kiterjedésű és tartósabb vízborítás díszes tarkalepkét (<i>Euphydryas maturna</i>) akár évekre is kipusztíthatja az érintett biotópokból.</p> <p>Sárga gyapjasszövő (<i>Eriogaster catax</i>): A faj lárvái kikelésüket követően egyre többször hagyják el a fészket, eleinte még csak ideiglenesen, később azonban véglegesen, és ekkortól már a talaj felszínén, illetve az aljnövényzetben közlekedve jutnak át egyik bokorról a másikra. Éppen ezért árvíz vagy belvíz esetén életük veszélybe kerülhet, hiszen ha vízbe esnek és nem tudnak kellő gyorsasággal megkapaszkodni, majd száraz helyre menekülni, akkor elpusztulnak. Fontos ugyanakkor megemlíteni, hogy a hernyókra nem csak a vízborítás jelent veszélyt, hanem az ennek következtében kialakuló, fokozottan nedves, párás mikroklíma is. Az ilyen körülmények kedvező feltételeket nyújtanak a kórokozók elszaporodásához,</p>

				ezért a lárvák esetenként ezrével pusztulnak el a fellépő bakteriális, gombás vagy vírusos eredetű fertőzések következtében. A víz mindamelllett a bábokat is megölheti, hiszen a sárga gyapjasszövő (<i>Eriogaster catax</i>) a talaj felszínén vagy a talajban bábozódik be.
M01.02	aszály és csapadékmennyiség csökkenés			6440- <i>Cnidion dubii</i> folyóvölgyeinek mocsárrétjei: Az aszály hatására szárazodnak és átalakulnak más élőhelyé.
				91F0-Keményfás ligeterdők nagy folyók mentén <i>Quercus robur</i> , <i>Ulmus laevis</i> és <i>Ulmus minor</i> , <i>Fraxinus excelsior</i> vagy <i>Fraxinus angustifolia</i> fajokkal (<i>Ulmion minoris</i>): Amennyiben a felszínközeli víz mélyebbre húzódik, romlanak a felújítás lehetőségei.
				3150-Természetes eutróf tavak <i>Magnopotamion</i> vagy <i>Hydrocharition</i> növényzettel; 3160-Természetes disztróf tavak és tavacsák: Kiszáradnak, ezzel csökken kiterjedésük.
				91E0*-Enyves éger (<i>Alnus glutinosa</i>) és magas kőris (<i>Fraxinus excelsior</i>) alkotta ligeterdők (<i>Alno-Padion</i> , <i>Alnion incanae</i> , <i>Salicion albae</i>): Az egyre gyakoribb vízhiány az élőhelyeket degradálja, hosszú távon megszűnik.
				Vöröslábú hegyisáska (<i>Odontopodisma rubripes</i>): A mezo- és makroklímatis hatások a faj élőhelyein keresztül hat az állományokra. A vöröslábú hegyisáska (<i>Odontopodisma rubripes</i>) más egyenesszárnyúakhoz hasonlóan leginkább az élőhely szerkezeti paramétereinek és mikroklímájának változására érzékeny, nedvességkedvelő faj. A makroklímatis változások a növényzet és a növényzeti mikroklíma változását eredményezve (melegebb, szárazabb klíma) veszélyeztetik az állományokat.
				Nagy tűzlepke (<i>Lycaena dispar</i>); díszes tarkalepke (<i>Euphydryas maturna</i>): Az utóbbi legalább egy évtized során hazánk éghajlata némiképpen megváltozott. Lassú, ám tendenciaszerű felmelegedés tapasztalható, ami helyenként – még egyes, rendkívül csapadékos évek átlagával együtt is – a vizes élőhelyek kiterjedésének mérsékelt ütemű, de jól érzékelhető csökkenését idézte elő. Ez a folyamat az érintett fajok élőhelyeinek fokozatos zsugorodását idézheti elő.
				Lápi szitakötő (<i>Leucorrhinia pectoralis</i>): Az utóbbi évekre jellemző, hogy a hosszan tartó aszályos időszakok következtében az élőhelyek egy része kiszáradt és nem alkalmas a faj tartós megtelepedésére.

3. Kezelési feladatok meghatározása

3.1. Természetvédelmi célkitűzés, a terület rendeltetése

Általános célkitűzések:

A Lónya-Tiszaszalka kiemelt jelentőségű természetmegőrzési területté nyilvánításakor az élőhelyvédelmi irányelv 4. cikkének (4) bekezdése alapján a terület természetvédelmi célkitűzései meghatározásra kerültek, valamint kiemelésre kerültek egyes jelölő értékek, amelyeket a kezelés során prioritásként kell kezelni. A Natura 2000 területek célkitűzései és prioritásai a területek hivatalos Natura 2000 adatlapjain találhatóak.

A természetvédelmi célállapot:

A terület természetvédelmi célkitűzése a jelölő élőhelyek (91E0*-Enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőrös (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*), 91G0*-Pannon gyertyános-tölgyesek *Quercus petraea*val és *Carpinus betulusszal*, 3150-Természetes eutróf tavak Magnopotamion vagy Hydrocharition növényzettel, 3160-Természetes disztróf tavak és tavacsók, 6440-*Cnidion dubii* folyóvölgyeinek mocsárrétjei és 91F0-Keményfás ligeterdők nagy folyók mentén *Quercus robur*, *Ulmus laevis* és *Ulmus minor*, *Fraxinus excelsior* vagy *Fraxinus angustifolia* fajokkal) (*Ulmenion minoris*) területcsökkenésének megállítása és állapotuk javítása a gyepgazdálkodáshoz, erdőgazdálkodáshoz vadgazdálkodáshoz és vízgazdálkodáshoz köthető intézkedések révén.

A célállapot eléréséhez rendelt célkitűzések:

A gyepgazdálkodás tekintetében a természetvédelmi célállapot elérését a legeltetés intenzitásának és a kaszálás módjának optimalizálása és ellenőrzése, továbbá a madárfajok védelme tudja biztosítani. Ezt azért szükséges kiemelni, mivel a Natura 2000 terület majdnem teljes egészében átfed a (HUHN10001) Szatmár-Bereg különleges madárvédelmi területtel, ahol fokozott védelemben részesülő madárfajok fészkelnek. Ilyen pl. a haris (*Crex crex*).

Az erdőgazdálkodás tekintetében a célok elérését a természetközeli állapotú erdők fenntartása és a tájidegen erdők lecserélése, továbbá a az átfedő madárvédelmi terület jelölő madárfajainak (pl. fekete gólya (*Ciconia nigra*), darázsölyv (*Pernis apivorus*)) védelme tudja biztosítani. A felsorolt madárfajok Natura 2000 területen fészkelő állománya legalább 2%-át képezi az országos állománynak, így megőrzésük, védelmük a különleges madárvédelmi terület alapvető célját és feladatát képezi.

A vízgazdálkodás tekintetében a célok elérését az egykori medrek vízutánpótlásának biztosítása, medertározás megvalósítása, míg a vadgazdálkodás tekintetében a terület egészen a nagyvad-gazdálkodási stratégia és állománylétszámok felülvizsgálása segíti.

3.2. Kezelési javaslatok

A Natura 2000 területre vonatkozó természetvédelmi célkitűzések eléréséhez a terület egyes részei eltérő kezelést igényelnek, figyelembe véve az ott előforduló élőhelyeket, fajokat, és az ott jellemző gazdálkodási formákat. A kezelési, fenntartási, és részben az élőhely-rekonstrukciós és fejlesztési javaslatokat ezért a Natura 2000 terület egyes lehatárolt részegységeire, az úgynevezett kezelési egységekre (KE) vonatkozóan rendszerezi a fenntartási terv (a kezelési egységek térbeli elhelyezkedését a 3.2.5. melléklet térképei mutatják be). Az egyes kezelési egységekre nem vonatkoztatható élőhely-rekonstrukciós, fajvédelmi, kutatási és monitorozási javaslatokat a 3.2.2. - 3.2.4. fejezetben tárgyalja a fenntartási terv.

3.2.1. Élőhelyek kezelése

3.2.1.1. A terület egészére megfogalmazott általános kezelési javaslatok

A tervezési terület a Beregi-sík része, meghatározó tájtypus az ártéri síkság. Optimális kezelés az ökológiai vízszükséglet biztosítása (árhullámok kivezetése, a felszíni pangóvizek, a talajvíz és a pára megtartása).

Kezelési módok:

- műszaki: műtárgyépítés, vízkormányzás.
- tájgazdálkodási: a fásszárú vegetáció borítottságának növelése a jellegtelen gyepek rovására, így hosszú távon a jelölő 91G0* és 91F0 élőhelyek kiterjedésének növelése:
 - a.) erdőtelepítések, spontán erdősülési folyamatok segítségével,
 - b.) cserjések, cserjeszegélyek és ligetes erdőfoltok kialakításával kaszálásból és legeltetésből kizárt területeken.
 - c.) A már kialakult cserjések részleges megbontása és fokozatos megújítása révén.
- A jelölő 91G0*-Pannon gyertyános-tölgyesek *Quercus petraeával* és *Carpinus betulusszal* és 91F0-Keményfás ligeterdők nagy folyók mentén *Quercus robur*, *Ulmus laevis* és *Ulmus minor*, *Fraxinus excelsior* vagy *Fraxinus angustifolia* fajokkal) (*Ulmion minoris*) élőhelyek fennmaradása érdekében a természetközeli állapotok fenntartása, az őshonos fafajú állományokban a kiterjedt tarvágásos véghasználatok mellőzése, folyamatos erdőborítás fenntartása, természetközeli vegyes korösszetételű állományok kialakítása. A felújításokban a teljes talajelőkészítés és tuskózás elhagyása.
- Ugyancsak a jelölő 91G0*-Pannon gyertyános-tölgyesek *Quercus petraeával* és *Carpinus betulusszal* és 91F0-Keményfás ligeterdők nagy folyók mentén *Quercus robur*, *Ulmus laevis* és *Ulmus minor*, *Fraxinus excelsior* vagy *Fraxinus angustifolia* fajokkal) (*Ulmion minoris*) élőhelyek fennmaradása, kiterjedésük esetleges növelése érdekében természetközeli felújítási és ápolási módok kísérletes kidolgozása. Arra alkalmas részeken „őserdő” jellegű, gazdálkodásmentes állományok kialakítása és fenntartása. A természetes cserjeszint kímélete. A tájidegen erdőállományok fokozatos őshonos állományra cserélése. A jelölő élőhelyekkel érintkező, az adott helyen tényleges inváziós fenyegetést jelentő tájidegen fásszárú állományok (pl. akác, amerikai kőris) telepítésének visszaszorítása még a szántókon is, illetve a jelenlegi állományok átalakítása, lecserélése a felújításuk helyett.
- A jelölő 91G0*-Pannon gyertyános-tölgyesek *Quercus petraeával* és *Carpinus betulusszal* és 91F0-Keményfás ligeterdők nagy folyók mentén *Quercus robur*, *Ulmus laevis* és *Ulmus minor*, *Fraxinus excelsior* vagy *Fraxinus angustifolia* fajokkal) (*Ulmion minoris*) és 91E0*-Enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*) élőhelyek fennmaradása, jó állapotban való megőrződése, továbbá a jelölő díszes tarkalepke (*Euphydryas maturna*) állományainak megőrződése érdekében a területen működő dámos vaddisznókertben a a Felső-Tisza-vidéki Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség részére készített éves biomonitoring eredményeinek vadgazdálkodási üzemtervben való figyelembe vétele
- A harántfogú törpecsiga (*Vertigo angustior*), vöröshasú unka (*Bombina bombina*) állományainak megőrződése érdekében a területen működő dámos vaddisznókertben a Felső-Tisza-vidéki Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség részére készített éves biomonitoringban a két faj vizsgálatának bevétele, és a kapott eredmények vadgazdálkodási üzemtervben való figyelembe vétele

- A jelölő sárga gyapjasszövő (*Eriogaster catax*), díszes tarkalepke (*Euphydryas maturna*) és vöröslábú hegyisáska (*Odontopodisma rubripes*) rovarfajok állományainak fennmaradása érdekében a természetes, inváziós fajok által nem eluralt cserjés-magaskórós erdőszegélyek kímélete és fejlesztése.
- A láposodó holtmedrek (3160-Természetes disztróf tavak és tavacskák) fennmaradása érdekében azok vízszintjének megtartása, vízvisszatartó berendezések megfelelő üzemeltetése/bővítése. A holt medrek, vízfolyások mellett pufferzóna kialakítása. A horgászati hasznosítás ellenőrzése, adventív plankton- és növényevő halak (busák, amur) állományának teljes felszámolása, telepítésük megakadályozása.
- A mocsárrétek (6440-*Cnidion dubii* folyóvölgyeinek mocsárrétjei) illetve a hozzájuk kötődő jelölő állatfaj (nagy tűzlepke *Lycaena dispar*) állományainak fennmaradása érdekében rendszeres kaszálásuk, kíméletes kaszálási módszerek kidolgozása, kaszátlan területek mozaikos kijelölése. A gyepek állapotát javító legeltetési/kaszálási rendszer fenntartása. Cél a területen mozaikosan található rétek, mocsárrétek, magassásosok, zsombékosok mozaikjai fennmaradásának biztosítása; a gyepek cserjésedésének megakadályozása. A vizes élőhelyekben és csatornáknban élő jelölő állatfajok (lápi szitakötő *Leucorrhinia pectoralis*/, réti csík *Misgurnus fossilis*/, lápi póc *Umbra krameri*/, vöröshasú unka *Bombina bombina*) érdekében is a belvízelvezető funkciójú csatornákon a vízvisszatartó műtárgyak megfelelő üzemeltetése, szükség esetén új műtárgyak kialakítása a természetes vízkészlet megtartása érdekében.
- A másodlagos irtásgyepek esetében a cserjésedési, erdőszedési-erdősítési folyamatok elősegítése.
- A vizes élőhelyekben és csatornáknban élő jelölő állatfajok (lápi szitakötő *Leucorrhinia pectoralis*/, réti csík *Misgurnus fossilis*/, lápi póc *Umbra krameri*/, vöröshasú unka *Bombina bombina*) érdekében is a belvízelvezető funkciójú csatornákon a vízvisszatartó műtárgyak megfelelő üzemeltetése, szükség esetén új műtárgyak kialakítása a természetes vízkészlet megtartása érdekében.
- A xilofág közösségi jelentőségű rovarfajok (nagy szarvasbogár *Lucanus cervus*/, nagy hörcsincér *Cerambyx cerdo*) állományainak fennmaradásának érdekében lábon száradó vagy odvasodó faegyedek és a holt fa megfelelő mennyiségű meghagyása az erdőknben
- Az inváziós fa- és cserjefajok (gyalogakác *Amorpha fruticosa*/, zöld juhar *Acer negundo*/, amerikai kőris *Fraxinus pennsylvanica*/, fehér akác *Robinia pseudoacacia*) visszaszorítása, szükség esetén rendszeres beavatkozásokkal.
- Szántók lehetőség szerinti gyepesítése, vagy őshonos faállományú erdősitése.
- A jelölő élőhelyek és fajok érdekeinek figyelembe vétele a tervezett vésztaorozó üzemrendjének kidolgozása során.

Ezek az intézkedések a közösségi jelentőségű értékek megőrzését, hosszabb távon pedig állományaik megerősítését segítik.

3.2.1.2. Kezelési egységek - KE

A kezelési javaslatok esetében élesen el kell választani a kötelező jellegű, jogszabályban előírt korlátozásokat, illetve az önkéntes vállalásokat. A 275/2004 (X. 8.) Kormányrendelet 4.§ 5. pontja alapján „(5) A fenntartási terv a Natura 2000 terület kezelésére vonatkozó javaslatokat,

valamint ezek megvalósításának lehetséges eszközeit tartalmazza, és jogszabály eltérő rendelkezése hiányában kötelező földhasználati szabályokat nem állapít meg.”

Az itt megfogalmazott előírás-javaslatok célja, hogy a kezelési egységekben előforduló közösségi jelentőségű értékek, a jelenlegi gazdálkodási gyakorlat és adottságok alapján javaslatot tegyenek a gazdálkodás kívánatos módjára. Ennek érdekében itt megfogalmazásra kerülnek olyan előírás-javaslatok, amelyek alapul szolgálnak a jövőbeli támogatási programok kidolgozásához. A gazdálkodók számára ezek az előírás-javaslatok a jelen terv alapján kötelezettséget nem jelentenek, betartásuk csak támogatási programon keresztül, önkéntes vállalás formájában válhat csak kötelezővé. A már más jogszabály vagy hatósági eszköz alapján létező előírások esetében azok kötelező jellegét értelemszerűen az azt megalapozó jogszabály, vagy hatósági eszköz támasztja alá, jelen fenntartási terv ezekre az előírásokra csak utalást tesz.

A természetvédelmi szempontból javasolt kezelések egységesebb átláthatósága érdekében ún. kezelési egységeket (KE) állapítottunk meg, melyeket hasonló jellegű élőhelyfoltok alkotnak. A kezelési egységek lehatárolása nem követi az ingatlan nyilvántartási határokat, mivel a valós és a tényleges területhasználat ettől jelentősen eltérhet.

A kezelési egységek lefedik a teljes tervezési területet, tartalmaznak jelölő és nem jelölő élőhelytípusokat egyaránt. A kezelési egységeknél meghatározzuk azon intézkedéseket, melyek a jelölő élőhely és/vagy a faj megőrzése érdekében javasolunk, illetve az élőhelyfejlesztési, kutatás-monitorozási feladatokra, lehetőségekre is kitérünk.

A fenntartó kezeléseknél már jogszabályokkal meghatározott érvényes szabályozási rendszerek is működnek (pl. a Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007. (X. 18.) Kormányrendelet), amelyek rendelkezéseit a fenntartási javaslataink között nem ismétlünk meg. A kezelési egységek elhelyezkedését a 3.2.5. melléklet mutatja.

KE-1 kezelési egység

(1) Meghatározása: Falvak belterületei, műutak, földutak, tanyaromok, anyagnyerők, jószágállások, trágyalerakatok, vadföldek, szórók, ruderális növényzetű foltok. Jellemző a taposott, tiport talajfelszín és a gyomosodás. A tanyák tartalmaznak gyepfelszíneket, függetlenül a művelési ágtól. A ruderális növényzetű foltok nagy része gyepen, gyp művelési águ területeken található, és az állati tartózkodás miatt alakult ruderálissá. Ide tartozik továbbá a Lónyai-erdő vadászházának tavacskája is.

(2) Érintettség vizsgálata

- A kezelési egység meghatározó élőhelytípusai (Á-NÉR 2011 kódok szerint): Falvak, falu jellegű külvárosok (U3); Telephelyek, roncsterületek és hulladéklerakók (U4); Homok-, agyag-, tőzeg- és kavicsbányák, digó- és kubikgödrök, mesterséges löszfalak (U7); Állóvizek (U9); Út- és vasúthálózat (U11); Jellegtelen üde gyepek (OB); Taposott gyomnövényzet és ruderális iszapnövényzet (OG); Magaskórós ruderális gyomnövényzet (OF)
- Natura 2000 élőhelyek: -

(3) Gazdálkodáshoz köthető, támogatási rendszerbe illeszthető kezelési javaslatok

a) Kötelezően betartandó előírások

Gyepek esetén a kötelezően betartandó előírásoknál a NATURA 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007. (X.18.) Korm. rend. előírásait szükséges alapul venni.

b) Önkéntesen vállalható előírás-javaslatok

- Az inváziós gyomok virágzásban történő kaszálása kötelező (GY107)
- Erősen fertőzött foltokat sokkoló kaszálással évente legalább háromszor kezelni kell. (GY108)
- Élőhelyrekonstrukció (GY118) /Magyarázat: lásd az „Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok” pontban és a 3.2.2 fejezetben./

(4) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok

Az illegális anyagnyerők esetében javasolható a partfalak kezelésével költőhelyek létrehozása. Ezek a területek akkor válnak igazán fontossá, mikor pl. a tiszai költőhelyek nem hozzáférhetőek a madarak számára.

(5) Erdőtelepítésre vonatkozó javaslat

A kezelési egység területén az erdőtelepítés nem javasolható.

(6) Gazdálkodáshoz nem köthető javaslat

Gazdálkodáshoz nem köthető jellegű kezelési javaslatok a kezelési egységre vonatkozóan nem merülnek fel.

(7) Kezelési javaslatok indoklása

A kezelési egységbe tartozó területek kezelésével megakadályozható a további gyomosodás. Az úgynevezett őszi tisztító kaszálás már nem akadályozza meg számos gyomfaj termésképzését és terjedését. Különösen a mezei aszat és a bojtortján szerbtövis esetében javasoljuk, hogy korábban, a virágzás kezdetén legyen az állások és állattartó telepek környékén gyommentesítő kaszálás. Szükség esetén ezt meg kell ismételni.

KE-2 kezelési egység

(1) Meghatározása: A Natura 2000 terület kaszálással-legeltetéssel fenntartott gyepterületei: mocsárrétek, üde kaszálók, nedves gyepek. Egy részük országos jelentőségű védett terület, a Szatmár-Beregi Tájvédelmi Körzet része.

Másrészt ide tartoznak a cserjések: elsősorban kökény (*Prunus spinosa*), egybibés galagonya (*Crataegus monogyna*), másodsorban reketyefűz (*Salix cinerea*) esetleg gyalogakác (*Amorpha fruticosa*) alkotta sűrű cserjések. Gyepek helyén alakultak ki a pástorkodás vagy a kaszálás felhagyása miatt.

(2) Érintettség vizsgálata

- A kezelési egység meghatározó élőhelytípusai (Á-NÉR 2011 kódok szerint): Mocsárrétek (D34); Jellegtelen üde gyepek (OB); Jellegtelen fátlan vizes élőhelyek (OA); Üde és nedves cserjések (P2a); Galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések (P2b); Kékperjés rétek (D2); Idegenhonos cserje vagy japánkeserűfű-fajok uralta állományok (P2c); Őshonos fafajú keményfás jellegtelen erdők (RC); Őshonos lombos fafajokkal elegyes idegenhonos lombos és egyes erdők (RDb)
- Natura 2000 élőhelyek: *Cnidion dubii* folyóvölgyeinek mocsárrétjei (6440) /részben/

(3) Gazdálkodáshoz köthető, támogatási rendszerbe illeszthető kezelési javaslatok

a) Kötelezően betartandó előírások

Az érintett természetközeli gyepek esetén a kötelezően betartandó előírásoknál a NATURA 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007. (X.18.) Korm. rend. előírásait szükséges alapul venni.

b) Önkéntesen vállalható előírás-javaslatok

- Fogasolás nem megengedett. (GY09)
- Tárcsázás nem megengedett. (GY10)

- Hengerezés nem megengedett. (GY11)
- Gyepszellőztetés nem megengedett. (GY12)
- Cserjeirtás nem megengedett. (GY17) /Magyarázat: a működési terület szerint illetékes nemzeti park igazgatóság által kijelölt területeken (irtás eredetű, rosszabb minőségű gyepek) a spontán cserjésedési-erdősülési folyamatok támogathatók./
- A gyepek természetvédelmi szempontú égetése csak a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság egyedi írásos véleménye alapján történhet. (GY24)
- A gyepek cserjésedését meg kell akadályozni, azonban a szórta jelentkező őshonos cserjék megőrzésére törekedni kell. (GY28) /Magyarázat: mocsárrétekre vonatkozik./
- A természetes gyepekben őshonos méretes fák (30 cm törzsátmérő felett) és a vadgyümölcsök (törzsátmérő megjelölése nélkül) megőrzése kötelező. (GY30)
- A legeltetési sűrűséget a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetni szükséges. (GY44)
- Villanypásztor csak a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság írásos véleménye alapján alkalmazható. (GY57)
- A gyepen legeléskizárt terület kialakítása szükséges, ami nem haladja meg a parcella 20%-át. (GY61)
- Legeltethető állatfajok: szarvasmarhafélék. (GY67)
- Legeltethető állatfaj: juh. (GY68)
- Legeltethető állatfajok: lófélék (ló, szamár). (GY70)
- Évente az időjárási viszonyoknak és a gyepp állapotának megfelelő, természetvédelmi-ökológiai és a gazdálkodási szempontokat egyaránt figyelembe vevő kaszálási terv készítése és egyeztetése a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal, valamint az így egyeztetett kaszálási terv végrehajtása. (GY79)
- A gyepet évente csak egyszer lehet kaszálni. (GY80)
- A gyepterület kaszálása, szárazítása esetén min. 10 cm-es fűtarló biztosítása. (GY92)
- Fokozottan védett földön fészkelő madárfaj fészékének, fiókáinak megtalálása esetén a betakarítást, illetve a kaszálást azonnal be kell fejezni és haladéktalanul értesíteni kell a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóságot és javaslata alapján a talált fészkek körül 0,5-1 hektáros védőterületet kell kialakítani.. (GY103) /Magyarázat: az előírás a haris (*Crex crex*), a hamvas rétihéja (*Circus pygargus*), és a réti fülesbagoly (*Asio flammeus*) miatt került be./
- Éjszakázó helyek, ideiglenes karámok és jószágállások helyét a működési terület szerinti nemzeti park-igazgatósággal egyeztetni szükséges. (GY117)
- A legeléskizárt területet a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetetten kell kialakítani. (GY122)
- A területen trágyadepónia, széna és szalmakazlak elhelyezése tilos. (GY116)
- A fás legelő fájának felújítását a megjelenő újulat megőrzésével, vadak és legelő állatok elleni megvédésével biztosítani kell. (GY123) /Magyarázat: különösen az Eperjeskei legelő esetében fontos./

(4) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok

A kezelési egységgel kapcsolatosan az élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési jellegű javaslatokat a 3.2.1.2. Vizgazdálkodást érintő kezelési előírások c. fejezetben mutatjuk be.

(5) Erdőtelepítésre vonatkozó javaslat

- Mezőgazdasági földterület első erdősítése támogatható. (GY119)

Magyarázat: A Szatmár-Beregi Tájvédelmi Körzet kezelési terv tervezetével összhangban a gyepek művelési ága botanikai-zoológiai értékelés után megváltozhat erdő irányába részleges talajelőkészítés után történő erdőtelepítéssel.

Az erdőtelepítések tervezésénél érintetlenül kell hagyni a mélyfekvésű, vízállásos részeket, ill. az erdősítés területének 10-15%-án gondoskodni kell füves élőhelyek (tisztások ill. gyepek) megőrzéséről és fenntartásáról.

Az erdőtelepítések során olyan fa- és cserjefajokat kell alkalmazni (elsősorban az a lényeges, hogy a célállomány kőrises- kocsányos-tölgyes (kód: 29, KST-K) vagy gyertyános-kocsányos tölgyes (kód: 15, GY-KST-EL) legyen), amelyek hosszú távon növelhetik a jelölő 91G0*-Pannon gyertyános-tölgyesek *Quercus petraeával* és *Carpinus betulusszal* és 91F0-Keményfás ligeterdők nagy folyók mentén *Quercus robur*; *Ulmus laevis* és *Ulmus minor*; *Fraxinus excelsior* vagy *Fraxinus angustifolia* fajokkal) (*Ulmenion minoris*) élőhelyek kiterjedését.

(6) Gazdálkodáshoz nem köthető javaslat

Gazdálkodáshoz nem köthető jellegű kezelési javaslatok a kezelési egységre vonatkozóan nem merülnek fel.

(7) Kezelési javaslatok indoklása

A kezelési egység területén található mocsárrét típusú gyepek csak kaszálással-legeltetéssel tarthatók fenn. A szárazodás miatt gondot jelenthet a láp- és mocsárrétek cserjésedése, és itt valóban szükséges egy fenntartó beavatkozás.

A hasznosítatlan irtásgyepek fokozatosan visszaerdősülnének, ezeken a helyeken a cserjésedési-erdősödési folyamatokat nem szükséges meggátolni.

A teljes becserjésedés meggátolása a jelölő gyepi élőhelyek kiterjedésének fennmaradása érdekében szükséges, azonban a ligetes megjelenés fenntartása, cserjék és fák meghagyása több jelölő gerinctelen állatfaj (sárga gyapjasszövő *Eriogaster catax*/, díszes tarkalepke *Euphydryas maturna*/) miatt szükséges. A sárga gyapjasszövő (*Eriogaster catax*) számára optimális élőhelyeken a cserjék záródása nem haladja meg az 50%-os mértéket, magasságuk pedig az 1,5-2 métert.

A cserjésedés visszaszorítására és a legeltetés mértékének korlátozására a nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*) érdekeit figyelembe véve különösen a faj élőhelyein (lásd melléklet) van szükség.

Ugyancsak szükséges a jelentős természetvédelmi értékű egykori fás legelők fenntartása.

A kaszálás és a legeltetés előírt korlátozásai a gyepek jó állapotban való fenntartását hivatottak szolgálni.

Haris (*Crex crex*), hamvas rétihéja (*Circus pygargus*), réti fülesbagoly (*Asio flammeus*) jelenléte esetén a kaszálás halasztása a sikeres költés feltétele.

KE-3 kezelési egység

(1) Meghatározása: A Natura 2000 területen található erdők, facsoportok, erdősávok és fasorok. Összességében az erdők kiterjedése jelentős a Natura terület nagyságához viszonyítva, az erdők jobbra egy tömbben, a Lónyai erdőben található. Az állományok nagy része természetes, természetközeli, vagy származékerdő, gyertyános-kocsányos tölgyes vagy keményfás ligeterdő. Jelentős az elmúlt 20 évben újonnan létrehozott erdősítések mérete is. Ezeken kívül kisebb arányban akácok, nemes nyárasok és vörös tölgyes ültetvények is előfordulnak. A kezelési egység jelentős része (kb.1000 ha) országos jelentőségű védett természeti terület, a Szatmár-Beregi Tájvédelmi Körzet része. A kezelési egység nagy része szerepel az Országos Erdészeti Adattárban. Az erdők közül mintegy 500 ha a Nyírerdő Zrt. intenzív vadaskertje („dámos vaddisznóskert”).

(2) Érintettség vizsgálata

- A kezelési egység meghatározó élőhelytípusai (Á-NÉR 2011 kódok szerint): Keményfás ártéri erdők (J6); Gyertyános-kocsányos tölgyesek (K1a); Őshonos fajú facsoportok, fasorok, erdősávok (RA); Őshonos fafajú puhafás jellegtelen vagy pionír erdők (RB);

Őshonos fafajú keményfás jellegű erdők (RC); Őshonos lombos fafajokkal elegyes idegenhonos lombos és vegyes erdők (RDb); Akácültetvények (S1); Nemesnyárasok (S2); Egyéb ültetett tájidegen lombos erdők (S3); Nem őshonos fajú ültetett facsoportok, erdősávok és fasorok (S7)

- Natura 2000 élőhelyek: Keményfás ligeterdők nagy folyók mentén *Quercus robur*, *Ulmus laevis* és *Ulmus minor*, *Fraxinus excelsior* vagy *Fraxinus angustifolia* fajokkal (*Ulmion minoris*) (91F0); Pannon gyertyános-tölgyesek *Quercus petraea*-val és *Carpinus betulus*-szal (91G0*) /részben/
- Érintett erdőrészletek: Barabás 1NY, 1A, 1C, 1D, 1B, 2A, 2B, 2C, 2D, 2TN1, 3B, 3C, 3D, 3TN, 3NY; Lónya 1A, 2ÚT2, 2VI2, 3A, 3B, 3TI, 3NY, 3TN, 4B, 4C, 4TI, 4ÉP, 4RA, 4ÚT, 4NY, 4A, 7ÚT, 7B, 7A, 7NY, 7TN, 8A, 8B, 8C, 8TN1, 8TN2, 8TI, 8NY, 10B, 10C, 10A, 10NY, 10TI, 10TN, 10ÚT, 11A, 11B, 11C, 11TI2, 11TI1, 11NY, 12ÚT, 12A, 12B, 12TI, 12NY, 13A, 13B, 13TI, 13C, 13VF2, 13VF1, 13ÉP, 13ÚT, 14NY1, 14NY2, 14A, 14TI1, 14TI2, 14B, 14C, 15A, 15TI, 16A, 16B, 16C, 16VI, 17A, 17B, 17C, 17D, 17G, 17H, 17NY, 17E, 17F, 18A, 18EY, 18NY, 25A, 27A, 27B, 27C, 27D, 27E, 27F, 27G, 27H, 27I, 27J, 27K, 27L, 27NY, 40A, 41A, 42A, 42B, 42C, 42D, 43A, 43B, 53A, 53B, 53C, 53D, 53E, 53F, 53NY, 53G, 53SZE, 54A, 54B, 54C, 54TN, 54E, 54F, 54G, 54NY, 54D, 55A, 55B, 55C, 56B, 56C, 56A, 56TN, 56D, 56E, 56F, 56NY1, 56NY2, 56NY3, 56NY4, 57A, 57B, 57C, 57D, 58NY1, 58TN, 58D, 58E, 58G, 58NY2, 58NY4, 58NY3, 58NY5, 58F, 58NY6, 58A, 58NY8, 58C, 58NY7, 58B; Mátyus 1A, 1B, 1NY, 1EY, 2A, 2NY, 2ÚT, 3A, 3TI, 3VI, 3EY, 4A, 4B, 4C, 4D, 4NY, 4TI1, 4TI2, 4VI, 4EY, 5A, 5B, 5C, 5TI1, 5TI2, 5TI3, 5CE, 5ÚT, 5VI, 6A, 6B, 6NY, 6ÚT, 7A, 7B, 7C, 7NY, 7TI, 7VF, 8A, 8NY, 8ÚT, 9A, 9B, 9C, 9D, 9NY1, 9NY2, 9TI, 10TI1, 10TI2, 10TI3, 10TI4, 10CE1, 10CE2, 10TN1, 10TN2, 10ÚT; Tiszaadony 8A, 10A, 10TI; Vámosatya 10A, 10CE, 11A, 11B, 11C, 11D, 11E, 11F; Tiszakerecseny 2A, 2NY, 3A, 3B, 3C, 3NY1, 3NY2, 3TI, 4A, 4B, 4ÚT, 5A, 5B, 5C, 5D, 5E, 5NY, 5TI, 6A, 6NY, 7A, 7NY, 8A, 8NY, 8ÚT, 9A, 9B, 9NY, 9TI, 9ÉP, 10A, 10B, 10NY, 10VF, 10ÚT, 11A, 11NY, 11ÚT, 12A, 12NY, 12VF, 12ÚT, 13A, 13B, 13C, 13NY, 13ÚT, 14A, 14NY, 14TI, 14ÚT, 15A, 15B, 15C, 15NY, 16A, 16NY, 17A, 17NY, 18A, 18NY, 19A, 19B, 19C, 19NY1, 19NY2, 21A, 21B, 21C, 21D, 21E, 21F, 21G, 21H, 21I, 21NY1, 21NY2, 21NY3, 21TI, 21TN, 21ÚT, 22A, 22B, 22C, 22D, 22NY, 22TI, 23A, 23B, 23C, 23D, 23E, 23NY1, 23NY2, 24A, 24B, 24C, 24D, 24E, 24F, 24G, 24H, 24NY, 25A, 25B, 25C, 25D, 25E, 25F, 25G, 25H, 25I, 25J, 25K, 25L, 25NY1, 25NY2, 25NY3, 25TI, 26A, 26B, 26C, 26D, 26E, 26F, 26G, 26H, 26I, 26J, 26K, 26L, 26M, 26N, 26O, 26NY, 26TI1, 26TI2, 26TI3, 67A, 67NY, 71A, 71B, 83A, 83TI

(3) Gazdálkodáshoz köthető, általános kezelési javaslatok

Erdőgazdálkodás: A díszes tarkalepke (*Euphydryas maturna*) védelme érdekében biztosítani kell, hogy az erdőszéleket legelő állatok nem menjenek be az erdőbe. Ez különösen a faj mellékletben megjelölt élőhelyein fontos. A kezelési egységben megkülönböztetünk fasorokat is, amelyek összességében eléggé nagy területet borítanak. Ezek esetében tekintettel kell lenni arra a javaslatra, miszerint a bűvő-, táplálkozó- és szaporodóhelyként szolgáló bokrokat meg kell őrizni, ill. növelni területarányukat, különösen a táblaszegélyeken és a homogén mezőgazdasági területeken. Továbbá szükséges volna bennük fafajcserét végrehajtani (amennyiben akácok) (célállományként kőrises kocsányos tölgyes a megfelelő), illetve a spontán teret nyerő idegenhonos fafajok állományainak kialakulását is meg kell akadályozni. Lehetőség szerint mindig hagyni kell idős kocsányos tölgy (*Quercus robur*), magyar kőrös (*Fraxinus angustifolia* subsp. *pannonica*), mezei juhar (*Acer campestre*) faegyedeket.

Vadgazdálkodás: A vadlétszám csökkentése indokolt lenne. A dámos vaddisznóskert területén is a megalapozó dokumentáció terepi vizsgálatai során a szakértők megállapították, hogy a jelenlegi vadlétszám a jelölő erdőtársulások cserje- és gyepszintjét láthatóan károsítja (megszünteti), ez a jelölő értékek közül főképp a díszes tarkalepke (*Euphydryas maturna*) táplálkozási lehetőségét korlátozza, továbbá annyira elszegényíti a jelölő 91F0-Keményfás ligeterdők nagy folyók mentén *Quercus robur*, *Ulmus laevis* és *Ulmus minor*, *Fraxinus excelsior* vagy *Fraxinus angustifolia* fajokkal (*Ulmion minoris*) és 91G0*-Pannon gyertyános-tölgyesek *Quercus petraeával* és *Carpinus betulusszal* erdőtársulások gyepszintjét, hogy a későbbiekben ezek már csak jellegtelen erdőkként értékelhetőek. Az állatok – különösen a vaddisznók – élelem után kutatva feltúrják a talajt, és ezzel teljesen tönkreteszik az erdőtagok aljnövényzetét, aminek következtében a díszes tarkalepke (*Euphydryas maturna*) kiszorul ezekről a helyekről, hiszen a lárvák nem találnak táplálékot. A lepkefaj állományai ezen a területen kifejezetten rossz állapotban vannak, egyedszámuk a legtöbb erdőrézsből igen alacsony.

(4) Gazdálkodáshoz köthető, támogatási rendszerbe illeszthető kezelési javaslatok

a) Kötelezően betartandó előírások

Az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból a Natura 2000 erdőterületeken történő gazdálkodáshoz nyújtandó kompenzációs támogatás részletes szabályairól szóló 41/2012. (IV. 27.) VM rendelet

Vonatkozó erdőterv rendelet, körzeti erdőterv (Rétköz-Beregi körzet körzeti erdőterve (érvényes: 2013.01.01 - 2022.12.31.) ügy száma: 11949/14/2011, kelt: 2013.október 7.)

Védett természeti területen fekvő erdők esetében a kötelezően betartandó előírásoknál a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény előírásait és a Szatmár-Beregi Tájvédelmi Körzet kezelési terv tervezetében előírtakat szükséges alapul venni.

Ilyen üzemtervezett erdőrézszetek a kezelési egység területén a következők: Mátyus 1A, 1B, 1EY, 1NY, 2A, 2NY, 2ÚT, 3A, 3EY, 3TI, 3VI, 4A, 4B, 4C, 4D, 4EY, 4NY, 4TI1, 4TI2, 4VI, 5A, 5B, 5C, 5CE, 5TI1, 5TI2, 5TI3, 5ÚT, 5VI, 6A, 6B, 6NY, 6ÚT, 7A, 7B, 7C, 7NY, 7TI, 7VF, 8A, 8NY, 8ÚT, 9A, 9B, 9C, 9D, 9NY1, 9NY2, 9TI, 10CE1, 10CE2, 10TI1, 10TI3, 10TI4, 10TN1, 10TN2, 10ÚT, Tiszakerecseny 3A, 3B, 3C, 3NY1, 3NY2, 3TI, 4A, 4B, 4ÚT, 5A, 5B, 5C, 5D, 5E, 5NY, 5TI, 6A, 6NY, 7A, 7NY, 8A, 8NY, 8ÚT, 9A, 9B, 9ÉP, 9NY, 9TI, 10A, 10B, 10NY, 10ÚT, 10VF, 11A, 11NY, 11ÚT, 12A, 12NY, 12ÚT, 12VF, 13A, 13B, 13C, 13NY, 13ÚT, 14A, 14NY, 14TI, 14ÚT, 15A, 15B, 15C, 15NY, 16A, 16NY, 17A, 17NY, 18A, 18NY, 19A, 19B, 19C, 19NY1, 19NY2, 21A, 21B, 21C, 21D, 21E, 21F, 21G, 21H, 21I, 21NY1, 21NY2, 21NY3, 21TI, 21TN, 21ÚT, 22A, 22B, 22C, 22D, 22NY, 22TI, 23A, 23B, 23C, 23D, 23E, 23NY1, 23NY2, 24A, 24B, 24C, 24D, 24E, 24F, 24G, 24H, 24NY, 25A, 25B, 25C, 25D, 25E, 25F, 25G, 25H, 25I, 25J, 25K, 25L, 25NY1, 25NY2, 25NY3, 25TI, 26A, 26B, 26C, 26D, 26E, 26F, 26G, 26H, 26I, 26J, 26K, 26L, 26M, 26N, 26NY, 26O, 26TI1, 26TI2, 26TI3.

b) Önkéntesen vállalható előírás-javaslatok

- A Natura 2000 elsődleges rendeltetés átvezetése a jelölő fajok és élőhelyek szempontjából kiemelkedő jelentőséggel bíró területek esetében. (E01)
- Erdészeti szempontból tájidegen fafajok erdőtelepítésben való alkalmazásának mellőzése. (E05)
- Meghatározott erdőrézszetekben az élőhelyek és fajok védelme érdekében teljes érintetlenség biztosítása az inváziós növényfajok eltávolítására vonatkozó tevékenység kivételével. (E10) /Magyarázat: a Szatmár-Beregi Tájvédelmi Körzet kezelési terv tervezetével összhangban az erdőrezervátum magterületekkel kapcsolatos előírás-javaslat./

- Állománynevelés során a nyiladékok és állomány szélek felé – a díszes tarkalepke védelmében – legalább 10 m széles erdőszegély létrehozásának elősegítése vagy a meglévők fenntartása. Az elő- és véghasználatok során a tájidegen növények eltávolítása (az őshonos növényekre nézve kíméletes módszerekkel). (E14) /Magyarázat: a Natura 2000 területen a Lónyai-erdő vadaskerten kívüli része, és a Ligeti-erdő jelenleg megfelelő életteret nyújt a díszes tarkalepke (*Euphydryas maturna*) populációi számára, ugyanakkor a kedvező állapotok tartós fenntartásához szükség van beavatkozásokra is./
- Az emberek testi épségét, közlekedést és épületeket nem veszélyeztető (az erdei élőhelyek fenntartását kiemelten szolgáló) lábon álló holtfák meghagyása. (E17) /Magyarázatát lásd a „kezelési javaslatok indoklása” fejezetben./
- A ritka fajhoz tartozó, vagy odvas, vagy böhöncös, vagy idős vagy más okból értékes faegyedek kijelölése és megőrzése az elő- és véghasználatok során. (E18) /Magyarázatát lásd a „kezelési javaslatok indoklása” fejezetben./
- Fokozottan védett jelölő madárfaj fészkének (madárfajtól függően meghatározott) körzetében fészkelési időszakban az erdőgazdálkodási tevékenység korlátozása. (E20) /Magyarázat: főképp a fekete gólya (*Ciconia nigra*) miatt beépítve./
- A vegyes összetételű faállományokban a nevelővágások során az idegenhonos fafajok eltávolítása. (E29)
- Az idegenhonos vagy tájidegen fafajokkal jellemezhető faállományokban a nevelővágások során az őshonos fafajok egyedeinek megőrzése az alsó- és a cserjeszintben is. (E30)
- Az erdő talajának megóvása érdekében a teljes talaj-előkészítés elhagyása. (E47)
- Lehetőség szerint mechanikai módszerek (pl. kézi cserjeirtás, szárzúzás, kaszálás) alkalmazandók agresszívan terjedő fajok visszaszorítására. (E72)
- Szóró, szózó vagy etetőhely a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetett helyszínen alakítható ki. (VA01)
- A terület egészen a vadlétszámot olyan szintre kell csökkenteni, hogy az a felújítások sikerességét kerítés hiányában se veszélyeztesse. Ameddig a vadállomány nagysága nem éri el azt a szintet, hogy kerítés nélkül is biztosítható legyen a felújítás sikeressége, addig a felújítás területét lehetőség szerint be kell keríteni. (VA02) /Magyarázat: a 91F0 és 91G0* élőhelyek, valamint a díszes tarkalepke (*Euphydryas maturna*) védelme érdekében szükséges/
- A környező gyepterületek védelme érdekében az erdészeti tájidegen fafajok alkotta állományok terjeszkedésének megakadályozása. (E69) /Magyarázat: a kezelési egységbe fasorok is tartoznak, ez az előírás-sor elsősorban azok miatt lett beépítve, mivel ezek hajlamosak erősen becserjésedni, és a környező gyepekre ezekről indul meg az idegenhonos fa- és cserjefajok behatolása./

(5) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok

A kezelési egység területére vonatkozóan élőhelyrekonstrukciós vagy élőhelyfejlesztési javaslat nem merül fel.

(6) Erdőtelepítésre vonatkozó javaslat

A kezelési egység területén az erdőtelepítés nem javasolható.

(7) Gazdálkodáshoz nem köthető javaslat

Gazdálkodáshoz nem köthető jellegű kezelési javaslatok a kezelési egységre vonatkozóan nem merülnek fel.

(8) Kezelési javaslatok indoklása

A gazdálkodáshoz köthető előírás javaslatok mindegyike vonatkozik a nem védett erdőrészekre, míg a védett erdőrészekre azok a javaslatok, amelyek nincsenek benne a természet védelméről szóló törvényben.

Az előírás-sorokat a Szatmár-Beregi Tájvédelmi Körzet kezelési tervének tervezetével összhangban határoztuk meg.

A tájidegen fajok lecserélése hazai fafajokra általános természetvédelmi célkitűzés. Törekedni kell arra, hogy az összes erdőállomány valamely természetszerűnek minősülő jelölő élőhelyé alakuljon. Az üde, vegyes életkorú és idős fákat, valamint holt faanyagot is tartalmazó erdők továbbá igen fontosak számos gerinctelen állatfaj állományának fennmaradásához, ilyenek pl. a közösségi jelentőségű xilofág bogarak (skarlábogár (*Cucujus cinnaberinus*), nagy szarvasbogár (*Lucanus cervus*), nagy höscincér (*Cerambyx cerdo*)), valamint a harántfogú törpecsiga (*Vertigo angustior*).

A cserjés-magaskórós üde erdőszegélyek fenntartása a jelölő sárga gyapjasszövő (*Eriogaster catax*) és vöröslábú hegyisáska (*Odontopodisma rubripes*) fajok fennmaradás miatt is fontos, az előírás-sorban megjelölt díszes tarkalepke (*Euphydryas maturna*) mellett.

KE-4 kezelési egység

(1) Meghatározása: Szántóföldek, ugarok. A szántók nagy részének művelési ága valóban szántó, de ide tartoznak olyan elszántások és beszántások, kisebb szántódarabok is, amelyek eredeti művelési ága rét-legelő, esetleg kivett.

(2) Érintettség vizsgálata

- A kezelési egység meghatározó élőhelytípusai (Á-NÉR 2011 kódok szerint): Egyéves, intenzív szántóföldi kultúrák (T1); Évelő, intenzív szántóföldi kultúrák (T2); Extenzív szántók (T6); Fiatal parlag és ugar (T10)
- Natura 2000 élőhelyek: -

(3) Gazdálkodáshoz köthető, támogatási rendszerbe illeszthető kezelési javaslatok

a) Kötelezően betartandó előírások és tiltások

A Natura 2000 területekre vonatkozó gazdálkodási jellegű kötelező előírások és korlátozások a fenntartási terv elfogadásának időpontjában a kezelési egység élőhelytípusaira nincsenek.

b) Önkéntesen vállalható előírás-javaslatok

- Szántóföldön trágyaszarvas kialakítása tilos. (SZ13)
- Kizárólag környezetkímélő besorolású növényvédő szerek alkalmazása engedélyezett. (SZ19)
- Totális gyomirtó szerek használata nem engedélyezhető a területen. (SZ24)
- Tápanyag-utánpótlást csak szerves trágyával lehet végezni. (SZ37)
- Szántó füves élőhelyé alakítása, lucerna kultúrát követő spontán gyeperedéssel. (SZ55) /Magyarázat: az elszántott területrészekre vonatkozik, lásd az „élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztés” bekezdésben és a 3.2.2. fejezetben./
- Szántó füves élőhelyé alakítása gyeptelepítéssel. (SZ52) /Magyarázat: lásd az „élőhely-rekonstrukció és élőhelyfejlesztés” bekezdésben és a 3.2.2. fejezetben./
- Öshonos fafajokból és cserjefajokból álló erdő telepítése, korábbi erdőterületen lehetséges. (SZ58) /Erdőtelepítésre vonatkozó javaslat, magyarázatát lásd ott./

(4) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok

Javasoljuk az elszántott rét vagy legelő művelési ágú területeken az eredeti művelési ág helyreállítását. Így a valós területhasználat újra rét-legelő lehet. Amíg a visszagyepesítés nem történik meg, szükséges az érintkező területek állapotának romlása érdekében a szántókon az

önkéntesen vállalható előírások betartása. Az elszántott területrészekben az eredeti területhasználat visszaállítását tartjuk szükségesnek. A kezelési egységbe tartozó elszántott területek korábban a jelölő élőhelyek (6440-*Cnidion dubii* folyóvölgyeinek mocsárrétjei) állományai voltak. Beszántásukkal veszítettek kiterjedésükből, az eredeti állapot helyreállítása szükséges. A gyepesítés lucernakultúra után is elképzelhető, azonban legjobb köztermesztésben lévő fajok magjának vetésével vázgyepet létrehozni, majd szénaráfordással a tájnak megfelelő fajkészlet elérését segíteni.

A kezelési egység területének természetessége a fejlesztési javaslatok figyelembe vétele esetén egyértelműen javulni fog (szántóból gyepé, illetve erdővé alakulnak).

(5) Erdőtelepítésre vonatkozó javaslat

Javasoljuk annak a vizsgálatát, hogy lehetséges-e a Natura területen lévő szántók erdősítése művelési ág váltással, mivel azok kiterjedése a teljes területhez viszonyítva nem számottevő. A célállomány kőrises- kocsányos-tölgyes (kód: 29, KST-K) vagy gyertyános-kocsányos tölgyes (kód: 13, vagy 15, GY-KST vagy GY-KST-EL) legyen.

(6) Gazdálkodáshoz nem köthető javaslat

Gazdálkodáshoz nem köthető jellegű kezelési javaslatok a kezelési egységre vonatkozóan nem merülnek fel.

(7) Kezelési javaslatok indoklása

A kezelési egység területének természetessége a fejlesztési javaslatok figyelembe vétele esetén egyértelműen javulni fog (az elszántások szántóból gyepé alakulnak, a szántók pedig akár erdővé).

KE-5 kezelési egység

(1) Meghatározása: A Natura 2000 terület természetes vizes élőhelyei közül azok a mocsár jellegű élőhelyek, amelyek a leginkább asztatikusak, gyakran kiszáradnak. Sokszor legelőkön, kaszálókon, vagy erdősödő területeken jelen lévő sekélyebb medrek, medrecskék, amelyeknek magassásos, vízi harmatkásás, nádas, csetkákás, szittyós, mételykórós növényzete van. Az erdőkben lévők egyes esetekben teljesen növényzetmentesek. Általában rekettrefűz-cserjések is jellemzőek.

(2) Érintettség vizsgálata

- A kezelési egység meghatározó élőhelytípusai (Á-NÉR 2011 kódok szerint): Harmatkásás, békabuzogányos, pántlikafüves mocsári-vízparti növényzet (B2); Vízparti virágkákás, csetkákás, vízi hídörös, mételykórós mocsarak (B3); Nem zsombékoló magassásrétek (B5); Üde és nedves cserjések (P2a); Jellegtelen fátlan vizes élőhelyek (OA); Nedves felszínek természetes pionír növényzete (I1)
- Natura 2000 élőhelyek: -

(3) Gazdálkodáshoz köthető, támogatási rendszerbe illeszthető kezelési javaslatok

a) Kötelezően betartandó előírások

A Natura 2000 területekre vonatkozó gazdálkodási jellegű kötelező előírások és korlátozások a fenntartási terv elfogadásának időpontjában a kezelési egység élőhelytípusaira nincsenek.

b) Önkéntesen vállalható előírás-javaslatok

- A legeltetési sűrűséget a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetni szükséges. (GY44)
- Évente az időjárási viszonyoknak és a gyep állapotának megfelelő, természetvédelmi-ökológiai és a gazdálkodási szempontokat egyaránt figyelembe vevő kaszálási terv készítése és egyeztetése a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal, valamint az így egyeztetett kaszálási terv végrehajtása. (GY79)

- Fokozottan védett földön fészkelő madárfaj fészkének, fiókáinak megtalálása esetén a betakarítást, illetve a kaszálást azonnal be kell fejezni és haladéktalanul értesíteni kell a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóságot és javaslata alapján a talált fészkek körül 0,5-1 hektáros védőterületet kell kialakítani. (GY103) /Magyarázat: az előírásor a haris (*Crex crex*), a hamvas rétihéja (*Circus pygargus*), és a réti fülesbagoly (*Asio flammeus*) miatt került be./
- A gazdálkodási tevékenység során a gyepfelszín maradandó károsodása tilos. (V07)

(4) Élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztési javaslatok

Javasolt a vízmegtartás lehetőségeinek javítása, amely a Lónyai fióktározó megvalósulása esetén a megépített műtárgyakkal biztosítható is lenne (magyarázatot lásd a 3.2.2. „Élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztés” és a 3.2.1.3. „Vízgazdálkodást érintő kezelési előírások” c. fejezetekben).

5) Erdőtelepítésre vonatkozó javaslat

A kezelési egység területén az erdőtelepítés nem javasolható.

(6) Gazdálkodáshoz nem köthető javaslat

Gazdálkodáshoz nem köthető jellegű kezelési javaslatok a kezelési egységre vonatkozóan nem merülnek fel.

(7) Kezelési javaslatok indoklása

A kezelési egység területén jelenleg többféle kezelési formával lehet találkozni. Az általában kicsiny területű mocsarakat a környező gyepek kezeléséhez hasonlóan kezelik, száraz időszakban kaszálják, vagy legeltetik, de vannak használatlan, a kezelésből kihagyott, vagy (az erdősödés miatt) nem megközelíthető mocsarak is. Nem érdemes gazdálkodásmentességet előírni, viszont a használatot működési terület szerint érintett nemzeti park igazgatósággal egyeztetni szükséges. Jelentősek pl. ezeknek a területnek a madárvédelmi vonatkozásai (fokozottan védett madárfajok fészkelése gyakran előfordul)

Szükséges lenne a vizes élőhelyek további lecsapolódásának megakadályozása, a Szatmár-Beregi Tájvédelmi Körzet kezelési tervének tervezetével összhangban.

A vizes élőhelyek a nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*) fő előfordulási területei a Natura 2000 területen belül. E területeket veszélyezteti, amennyiben az érintkező részeket intenzíven használják (például: gépjármű-forgalom, kaszálás, taposás, a talaj- és a vízbázis szennyeződésének veszélye, a gyepek fizikai károsítása, stb.).

KE-6 kezelési egység

(1) Meghatározása: Lápok, láperdők, mocsárerdők. Ide tartoznak a mélyebb, korábban eusztatikus (egyre inkább szemisztatikus) medermaradványok, lefolyástalan teknők, amelyekben ma is legalább nyomokban lápi növényzet figyelhető meg. Ide tartoznak a Csaronda úszólápos, és sűrű kolokános állományai is. Egy részük védett területen található, a Szatmár-Beregi Tájvédelmi Körzet része. Egy részük a Nyírerdő Zrt. intenzív vadaskertjében („dámos vaddisznóskert”) található.

(2) Érintettség vizsgálata

- A kezelési egység meghatározó élőhelytípusai (Á-NÉR 2011 kódok szerint): Lápi hínár (A24); Álló- és lassan áramló vizek hínárnövényzete (Ac); Fűzlápok (J1a); Láp- és mocsárerdők (J2); Égerligetek (J5); Harmatkásás, békabuzogányos, pántlikafüves mocsári-vízparti növényzet (B2); Óshonos fafajú puhafás jellegtelen vagy pionír erdők (RB)

- Natura 2000 élőhelyek: Enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*) (91E0)*; Természetes eutróf tavak *Magnopotamion* vagy *Hydrocharition* növényzettel (3150); Természetes disztróf tavak és tavacskák (3160) (részben)

(3) Gazdálkodáshoz köthető, általános kezelési javaslatok

Vadgazdálkodás: A kezelési egységnek a Nyírerdő Zrt. intenzív vadaskertjében („dámos vaddisznóskert”) található részei esetében vizsgálni érdemes, hogy lehet-e csökkenteni a rajtuk lévő vadnyomást. Ezek az élőhelyfoltok nagyon ki vannak téve a vad legelésének, taposásának (mivel meleg időben ezekben csoportosulnak a vadak), hosszú távon vélhetően nem képesek fennmaradni.

(4) Gazdálkodáshoz köthető, támogatási rendszerbe illeszthető kezelési javaslatok

a) Kötelezően betartandó előírások

A Natura 2000 területekre vonatkozó gazdálkodási jellegű kötelező előírások és korlátozások a fenntartási terv elfogadásának időpontjában a kezelési egység élőhelytípusaira nincsenek.

b) Önkéntesen vállalható előírás-javaslatok

- A területen szóró, vadetető, sózó nem létesíthető. (VA03)
- A területet kezeletlenül kell fenntartani, mindennemű beavatkozás tilos. (V67)
/Magyarázat: az élőhely állapotát fenntartó természetvédelmi jellegű beavatkozások, pl. cserjeirtás elképzelhető, de kizárólag a működési terület szerint érintett nemzeti park igazgatóság engedélyével./

(5) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok

Javasolt a vízmegtartás lehetőségeinek javítása, amely a Lónyai fióktározó megvalósulása esetén a megépített műtárgyakkal biztosítható is lenne (magyarázatot lásd a 3.2.2. „Élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztés” és a 3.2.1.3. „Vízgazdálkodást érintő kezelési előírások” c. fejezetekben).

(6) Erdőtelepítésre vonatkozó javaslat

A kezelési egység területén az erdőtelepítés nem javasolható.

(7) Gazdálkodáshoz nem köthető javaslat

Gazdálkodáshoz nem köthető jellegű kezelési javaslatok a kezelési egységre vonatkozóan nem merülnek fel.

(8) Kezelési javaslatok indoklása

A vizes élőhelyek közül ezek a legértékesebbek. Minden állomány fennmaradására különös figyelmet szükséges fordítani, az élőhelyek fennmaradása érdekében, továbbá a jelölő lápi szitakötő (*Leucorrhinia pectoralis*), réti csík (*Misgurnus fossilis*) állományai érdekében is. Szükséges lehet a lápok területén kézi cserjeirtás a szukcessziós folyamatok meggátolása érdekében.

Az esetleges természetvédelmi kezelések a Szatmár-Beregi Tájvédelmi Körzet kezelési tervének tervezetével összhangban valósulhatnak meg.

KE-7 kezelési egység

(1) Meghatározása: Csatornák és árkok a hozzájuk tartozó cserjesávokkal. A Csaronda-főcsatorna csatorna jellegű részei, és a Csarondába torkolló csatornák: Egercse (72.)-csatorna, a Mátyusi (45.)-csatorna, a Kerecsenyi (40.)-csatorna, a Szalkai 39. sz.-csatorna, valamint ezek árokrendszerei.

(2) Érintettség vizsgálata

- A kezelési egység meghatározó élőhelytípusai (Á-NÉR 2011 kódok szerint): Fragmentális mocsári- és/vagy hínárnövényzet mozaikok álló és folyóvizek partjánál (BA), üde és nedves cserjések (P2a), galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések (P2b); Idegenhonos cserje vagy japánkeserűfű-fajok uralta állományok (P2c); Harmatkásás, békabuzogányos, pántlikafüves mocsári-vízparti növényzet (B2); Nem zombékoló magassásrétek (B5); Jellegtelen fátlan vizes élőhelyek (OA)
- Natura 2000 élőhelyek: -

(3) Gazdálkodáshoz köthető, támogatási rendszerbe illeszthető kezelési javaslatok

a) Kötelezően betartandó előírások

A Natura 2000 területekre vonatkozó gazdálkodási jellegű kötelező előírások és korlátozások a fenntartási terv elfogadásának időpontjában a kezelési egység élőhelytípusaira nincsenek.

b) Önkéntesen vállalható előírás-javaslatok

Önkéntesen vállalható előírások a kezelési egységre vonatkozóan nem adhatók meg.

(4) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok

Javasolt a vízmegtartás lehetőségeinek javítása (magyarázatot lásd a 3.2.2. „Élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztés” és a 3.2.1.3. „Vízgazdálkodást érintő kezelési előírások” c. fejezetekben).

(5) Erdőtelepítésre vonatkozó javaslat

A kezelési egység területén az erdőtelepítés nem javasolható.

(6) Gazdálkodáshoz nem köthető javaslat

Gazdálkodáshoz nem köthető jellegű kezelési javaslatok a kezelési egységre vonatkozóan nem merülnek fel.

(7) Kezelési javaslatok indoklása

A csatornahálózat lehetőséget teremt a vízvisszatartásra, a medertározásra. A drénező hatás csökkentése mindenképpen előnyös a jelölő élőhelyek és azokon keresztül a jelölő fajok, mint a lápi szitakötő (*Leucorrhinia pectoralis*), réti csík (*Misgurnus fossilis*), szivárványos ökle (*Rhodeus sericeus amarus*) állományaira. A medrek fenntartási munkái során madárvédelmi okok miatt és a szegélyélőhelyekhez kötődő közösségi jelentőségű gerinctelen állatfajok (sárga gyapjasszövő (*Eriogaster catax*), díszes tarkalepke (*Euphydryas maturna*), vöröslábú hegyisáska (*Odontopodisma rubripes*)) állományai védelmében szükséges a cserjék egy részét meghagyni. Ugyanakkor a teljes becserjésedés meggátolása is szükséges, többek között a nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*) állomány miatt.

KE-8 kezelési egység

(1) Meghatározása: Horgásztavak, horgászatra kialakított mederszakaszok, kis tározók.

(2) Érintettség vizsgálata

- A kezelési egység meghatározó élőhelytípusai (Á-NÉR 2011 kódok szerint): Állóvizek (U9)
- Natura 2000 élőhelyek: -

(3) Gazdálkodáshoz köthető, támogatási rendszerbe illeszthető kezelési javaslatok

a) Kötelezően betartandó előírások

A Natura 2000 területekre vonatkozó gazdálkodási jellegű kötelező előírások és korlátozások a fenntartási terv elfogadásának időpontjában a kezelési egység élőhelytípusaira nincsenek

b) Önkéntesen vállalható előírások

- Idegenhonos halfajok visszaszorítása kötelező, idegenhonos halfaj telepítése tilos. (V19)

(4) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok

A kezelési egység területére vonatkozóan élőhelyrekonstrukciós vagy élőhelyfejlesztési javaslat nem merül fel.

(5) Erdőtelepítésre vonatkozó javaslat

A kezelési egység területén az erdőtelepítés nem javasolható.

(6) Gazdálkodáshoz nem köthető javaslat

Gazdálkodáshoz nem köthető jellegű kezelési javaslatok a kezelési egységre vonatkozóan nem merülnek fel.

(7) Kezelési javaslatok indoklása

Általános természetvédelmi célkitűzés, hogy az idegenhonos halfajok terjedése nem elősegítendő. A Natura 2000 területen belül az idegenhonos halfajok kiszökése a jelölő réti csík (*Misgurnus fossilis*), szivárványos ökle (*Rhodeus sericeus amarus*) halfajok állományaira jelent veszélyt.

3.2.1.3. Vízgazdálkodást érintő kezelési előírások

A **KE-2** kezelési egység területén mindenütt húzódnak belvízcsatornák, amelyek a **KE-7** egységet alkotják. Az ezeken a csatornákon javasolt vízvisszatartási megoldások (lásd ott) vélhetően pozitív hatásúak lennének a gyepek vízháztartására is. A Lónyai fióktározón tervezett medertározások pozitív hatásúak lesznek.

A **KE-5** kezelési egységbe a mocsarak, mocsárfoltok tartoznak. Ezek hozzátartoznak a táj arculatához, és igen fontosak abból a szempontból, hogy változatos élőhelyet nyújtanak az állatvilágnak, köztük a közösségi jelentőségű fajoknak. Igen fontosak pl. a jelölő nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*) szempontjából. Az előző bekezdésben javasolt intézkedések ezekre az élőhelyekre még inkább igazak, tehát az aszályos időszakokban ezen élőhelyek vízháztartásának javítása igen fontos lenne. Több olyan mocsárfolt található a területen, amely lecsapolására árkot létesítettek, az ilyenek fenntartása nem kívánatos. A Lónyai fióktározón tervezett medertározások pozitív hatásúak lesznek.

A **KE-6** egység területén a kiszárítás alapjaiban változtatná meg az élőhely jellegét. A lápi élőhelyek közösségeinek védelme érdekében ennek a kezelési egységnek a területén a vízelvezetést korlátozni szükséges, a **KE-7** egységhez leírt tározási feladatok tervezése szükséges. A kezelési egység egy része az intenzív vadaskert („dámos vaddisznóskert”) területén belül található. A Lónyai fióktározón tervezett medertározások pozitív hatásúak lesznek, szinte minden, a kezelési egységbe tartozó mederben tudnak vizet visszatartani

A **KE-7** kezelési egységet a belvízelvezető funkciójú csatornák alkotják. A Lónya-Tizzaszalka Natura 2000 terület a Tiszába torkolló Csaronda-főcsatorna vízgyűjtőjén helyezkedik el és a csatornahálózat egész határrészeket hatékonyan volt képes kiszárítani. Ilyen lényeges, a Csarondába torkolló csatornák az Egerese (72.)-csatorna, a Mátyusi (45.)-csatorna, a Kerecsenyi (40.)-csatorna, a Szalkai 39. sz.-csatorna valamint ezek árokrendszerei.

Javasoljuk, hogy a vízügyi kezelő a csatornák ingatlanjain a cserjeirtást úgy végezze, hogy természetvédelmi szempontok is érvényesüljenek. A Szatmár-Beregi Tájvédelmi Körzet kezelési tervével összhangban a bűvő-, táplálkozó- és szaporodóhelyként szolgáló bokrokat meg kell őrizni.

Továbbá a vízügyi kezelő a vízelvezető csatornák fenntartási munkáit a természetvédelmi kezelővel egyeztetett időben és módon végezze.

A megvalósítás alatt álló Lónyai fióktározó építési munkálatai során minden érintett csatorna becsatlakozási pontján zsilipfelújítási vagy- építési munkákat végeznek, amelyekkel javulnak a medertározás feltételei.

Indoklás:

A mocsarak további kiszáritása ellentétes a természetvédelmi szempontokkal.

Azért javasoljuk a vízviisszatartást, hogy a nyár elejétől-közepétől jellemző, forró és aszályos időszakokban is legyenek üde területek. A beavatkozás véleményünk szerint gazdálkodási szempontból is kedvező lenne, hiszen differenciáltabbá lehetne tenni a gazdálkodást és csökkenteni lehetne a „kisült” legelők kisebb fűhozamából adódó kockázatot.

Élőhely- és fajvédelmi szempontból is számos előnnyel járna, ha egy-egy vizes élőhely néhány héttel később száradna ki. A kétéltűek (elsősorban a vöröshasú unka) kedvezőbb szaporodási feltételeinek javulását és a nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*) számára kedvező táplálkozóterületek (nektárforrást biztosító virágos rétek) hosszabb jelenlétét is eredményezné. A Lónyai fióktározó megvalósulásával várhatóan a vízviisszatartási lehetőségek nagyban javulni fognak.

3.2.2. Élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztés

Az élőhely-rekonstrukciós, fejlesztéses lehetőségek előírászerűen a kezelési egységekben (KE), a 3.2.1. fejezeten belül bedolgozva is megjelennek az önkéntesen vállalható kezelési előírások között.

A **KE-1** egység területén az illegális anyagnyerők esetében javasolható a partfalak kezelésével költőhelyek létrehozása. Ezek a területek akkor válnak igazán fontossá, mikor pl. a tiszai költőhelyek nem hozzáférhetőek a madarak számára. A tevékenység egyeztetést igényel a működési terület szerint érintett nemzeti park igazgatósággal..

A **KE-2, KE-5** egységek területén a Lónyai fióktározó megvalósulásával várhatóan a vízviisszatartási lehetőségek nagyban javulni fognak. (lásd még a „Vízgazdálkodást érintő kezelési előírások” c. fejezetben).

A **KE-4** egység területén javasoljuk az elszántott rét vagy legelő művelési ágú területeken az eredeti művelési ág helyreállítását. Így a valós területhasználat újra rét-legelő lehet. Amíg a visszagyepesítés nem történik meg, szükséges az érintkező területek állapotának romlása érdekében a kezelési egységre megfogalmazott önkéntesen vállalható előírások betartása a szántókon. Javasoljuk továbbá annak a vizsgálatát, hogy lehetséges-e a Natura területen lévő szántók erdősítése művelési ág váltással, mivel azok kiterjedése a teljes területhez viszonyítva nem számottevő.. A kezelési egység területének természetessége a fejlesztési javaslatok figyelembe vétele esetén egyértelműen javulni fog (szántóból gyeppé vagy erdővé alakul).

A **KE-6** egység területén a Lónyai fióktározó megvalósulásával várhatóan a vízviisszatartási lehetőségek nagyban javulni fognak. (lásd még a „Vízgazdálkodást érintő kezelési előírások” c. fejezetben).

A **KE-7** egység területén a Lónyai fióktározó megvalósulásával várhatóan a vízviisszatartási lehetőségek nagyban javulni fognak. (lásd még a „Vízgazdálkodást érintő kezelési előírások” c. fejezetben).

3.2.3. Fajvédelmi intézkedések

A fajok többsége esetében a fajvédelmi intézkedések élőhelykezelési jellegűek, így beépültek a kezelési egységekre megfogalmazott javaslatok közé.

A **KE-2** egység területére vonatkozó előírás-javaslatok a vöröslábú hegyisáska (*Odontopodisma rubripes*), sárga gyapjasszövő (*Eriogaster catax*), díszes tarkalepke (*Euphydryas maturna*), nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*), továbbá az átfedő madárvédelmi területen a haris (*Crex crex*), a hamvas rétihéja (*Circus pygargus*), és a réti fülesbagoly (*Asio flammeus*) érdekeit.

A **KE-3** egység területére vonatkozó előírás-javaslatok a díszes tarkalepke (*Euphydryas maturna*), nagy szarvasbogár (*Lucanus cervus*), nagy höscincér (*Cerambyx cerdo*), harántfogú törpecsiga (*Vertigo angustior*), érdekeit szolgálják. A cserjés-magaskórós üde erdőszegélyek fenntartása a jelölő sárga gyapjasszövő (*Eriogaster catax*) és vöröslábú hegyisáska (*Odontopodisma rubripes*) fajok érdekében szükséges.

A **KE-4** egység területén való gyepesítés potenciálisan a nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*), míg az erdősítés hosszú távon a díszes tarkalepke (*Euphydryas maturna*), nagy szarvasbogár (*Lucanus cervus*), nagy höscincér (*Cerambyx cerdo*), harántfogú törpecsiga (*Vertigo angustior*) érdekeit szolgálja

A **KE-5** egységre megadott javaslatok főképp a nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*) és a vöröshasú unka (*Bombina bombina*) állományaira lesznek pozitívak

A **KE-6** egységre megadott javaslatok a lápi szitakötő (*Leucorrhinia pectoralis*), míg a **KE-6**, **KE-7** és **KE-8** egységekre megadott javaslatok a réti csík (*Misgurnus fossilis*) és szivárványos ökle (*Rhodeus sericeus amarus*) fajok állományaira is pozitív hatásúak lesznek.

A **KE-7** egységbe tartozó medrek fenntartási munkái során a cserjés élőhelyek meghagyása madárvédelmi okok miatt is fontos és a szegélyélőhelyekhez kötődő közösségi jelentőségű gerinctelen állatfajok (sárga gyapjasszövő (*Eriogaster catax*), díszes tarkalepke (*Euphydryas maturna*), vöröslábú hegyisáska (*Odontopodisma rubripes*) állományaira is pozitív hatással lesz.

3.2.4. Kutatás, monitorozás

A tervezés alapját jelentő élőhelyterképezés 2012, 2013 és 2014 folyamán készült el. A jövőbeni kutatások célja a területen előforduló, illetve potenciálisan megjelenő közösségi jelentőségű élőhelyek és fajok állományváltozásának követése.

A közösségi jelentőségű élőhelyek kiterjedésének monitorozására javasoljuk az NBmR protokoll szerinti élőhelyterképezés elvégzését 10évente. Javasolt a jelölő élőhelyek állományainak állapotát is 1-1 mintavételi helyen monitorozni, erre alkalmas módszer a közösségi jelentőségű gyepekre, erdőkre és vizes élőhelyekre kidolgozott módszertan.

A jelölő lepkefajok monitorozása NBmR protokoll szerint végezhető. A **sárga gyapjasszövő** (*Eriogaster catax*) esetében hernyófészkek-számlálás, míg a **nagy tűzlepke** (*Lycaena dispar*) és a **díszes tarkalepke** (*Euphydryas maturna*) fajok esetében a transzekt menti számlálás azz alkalmazandó módszer.

A **vöröslábú hegyisáska** (*Odontopodisma rubripes*) területen élő állományai viszonylag jól feltártak. A faj állományainak NbmR protokoll alapján történő monitorozása legalább három éves periódussal az alábbi területeken javasolt:

- 1, a Lónyai-erdő erdei utak menti magaskórósaiban cserjéseiben.
- 2, a Csaronda menti cserjésekben és nedves gyepekben a Lónyai-erdő területén és szegélyén, valamint az erdőtől délre eső területeken legalább egy-egy mintavételi ponton.

A területen stabil állománya található a **vöröshasú unkának** (*Bombina bombina*), jelenlét-hiány vizsgálatok végzése indokolt 10 évente. A **dunai tarajosgőte** (*Triturus dobrogicus*) monitorozása NBmR protokoll szerint végezhető, 10 évente.

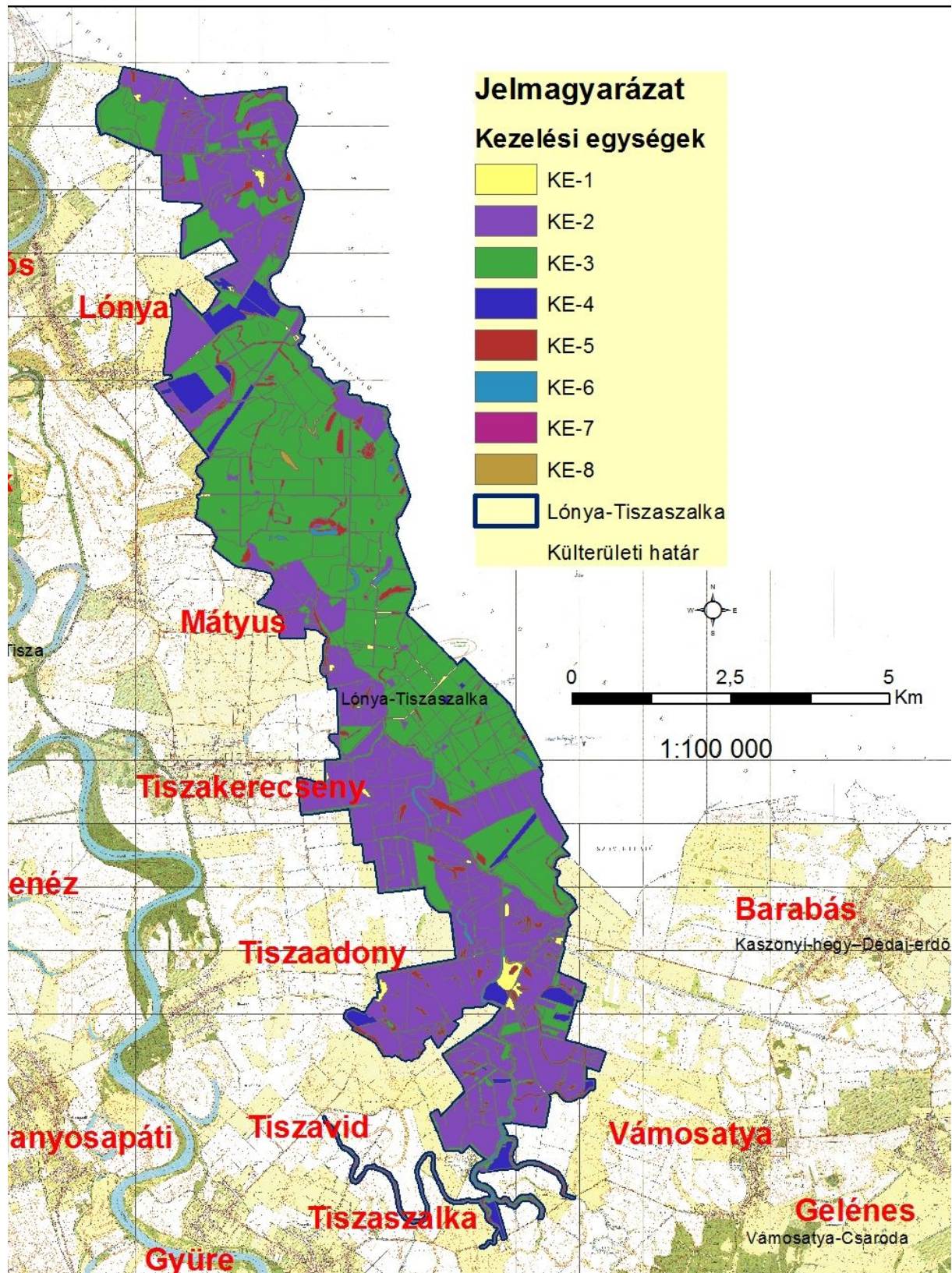
A területen jelölő továbbá a **mocsári teknős** (*Emys orbicularis*), az állomány monitorozása (minimálisan jelenlét-hiány vizsgálatok 5 évente) és potenciális tojásrakó helyeinek felderítése javasolt.

A **jelölő halfajok** állományának felmérése céljából az NBmR protokoll módszertani és időbeni ajánlásai megfelelőek.

A **vidra** (*Lutra lutra*) monitorozása a területen indirekt módszerrel (életnyomok azonosítása) javasolt, mely alapján azonban alapvetően csak a jelenlét/hiány állapítható meg. 10 évente szükséges a területen található nagyobb vízfolyások (Csaronda, Egercse (72.)-csatorna, a Mátyusi (45.)-csatorna, a Kerecsenyi (40.)-csatorna, a Szalkai 39. sz.-csatorna) mentén életnyomok keresése.

3.2.5. Melléletek

A gazdálkodáshoz és egyéb területhasználathoz köthető kezelési egységek megjelenítése (2014-es állapot).

3.3. A kezelési javaslatok megvalósításának lehetséges eszközei a jogi háttér és a tulajdonviszonyok függvényében

A tervezési terület egésze a Lónya-Tiszaszalka (HUHN20049) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési területbe tartozik, továbbá a Szatmár-Bereg Különleges Madárvédelmi Terület (HUHN10001) része, tehát a tervezési területre alapvetően a 275/2004 (X.8.) Kormányrendelet az irányadó.

A fent hivatkozott Natura 2000 területeken belül országos jelentőségű védett természeti terület a lápként oltalmat élvező „ex lege” védett területek, melyre a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény vonatkozik.

A tervezési terület 1041,05 ha-on átfed az országos jelentőségű Szatmár-Beregi Tájvédelmi Körzettel; a vonatkozó jogszabály a 142/2007. (XII.27.) KvVM rendelet a Szatmár-Beregi Tájvédelmi Körzet védettségének fenntartásáról.

Ezen túl a terület az országos ökológiai hálózat magterület övezetének is része (ld. 1.6. fejezet)

A Natura 2000 terület által érintett földterületek nagyjából fele magántulajdonban, míg kb. 1/3-a állami tulajdonban található. Az érintett földrészek közül 480 ha a Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság vagyonkezelésében van. A nemzeti parki vagyonkezelésű területeken bérlők gazdálkodnak. A tervezési terület által érintett erdőrészek magán- és állami tulajdonban vannak.

A kezelési javaslatok megvalósítása esetén a fentebb összefoglalt körülményeket kell figyelembe venni.

3.3.1. Agrártámogatások

A jelenleg hatályos Mezőgazdasági Parcella Azonosító Rendszer alapján a Lónya-Tiszaszalka kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület Barabás, Lónya, Mátyus, Tiszaadony, Tiszakerceseny, Tiszaszalka, Tiszavid és Vámosatya települések közigazgatási területeit érintve mintegy 125 fizikai blokkban található.

Blokkazonosító	Terület	Támogatott terület	MTET-zóna
TFHKH-Y-11	1,81	1,47	A
T315E-M-11	91,39	7,38	A
T215H-N-11	58,33	55,13	B
TFARH-1-11	8,98	0	A
TJARH-3-11	15,12	15,12	A
T1WK8-P-11	16,74	14,44	B
TDCYE-4-11	16,59	4,03	A
TPVCH-D-11	4,86	0	A
TFQRH-E-11	11,16	1,85	A
T7M5H-F-11	17,58	10,62	B
T3AR8-D-11	7,25	7,25	B
T2YYE-D-11	65,05	0	A
T6HKE-M-11	35,62	33,57	B
TE75H-8-11	1,77	0	A
T28C8-V-11	20,45	0	A
TTHKH-A-11	27,65	2,07	A
T72CE-1-11	60,29	59,22	A
T44RE-D-11	20,2	16,08	A
T7NCH-P-11	74,14	60,94	A

T0M5H-7-11	41,44	37,94	A
TM5YH-7-11	13,16	11,93	A
TDU5E-R-11	15,63	1,9	A
TDM5E-K-11	14,9	5,89	A
TJWKH-F-11	11,35	11,19	A
T45Y8-F-11	8,45	8,22	A
TDVCE-1-11	14,37	13,91	B
T0U58-6-11	5,53	0	A
T2KYH-2-11	12,48	10,7	A
T7RYE-C-11	102,16	100,17	A
TH8CH-K-11	6,54	4,21	A
TCWKE-7-11	1,06	1,06	A
T0U5E-C-11	20,78	0	A
T0YYE-A-11	60,58	0	A
T4RY8-3-11	24,14	2,77	A
T2E58-U-11	165,07	112,43	A
T1PK8-H-11	5,61	0	A
TPU5H-5-11	15,03	0	A
T2U5H-H-11	10,47	10,47	B
T4FCH-D-11	114,36	107,65	B
TDE5E-C-11	18,59	17,29	A
TTXRH-Y-11	1,45	1,35	A
T1HKE-F-11	163,48	0	A
TFWKH-D-11	5,77	0	C
TCE5E-A-11	1,31	0	A
T62CE-Y-11	80,5	77,87	A
T5RYE-9-11	104,8	0	A
TFXRH-M-11	4,01	3,93	A
TDYYE-Q-11	17,16	14,37	A
T1CYE-Q-11	42,52	15,9	A
T22CH-W-11	30,06	18,28	B
T5PKH-V-11	23,46	22,51	A
T615H-T-11	16,67	15,42	A
T39KE-A-11	114,27	0	A
T4158-H-11	10,83	10,38	A
TDJRE-3-11	6,91	3,46	A
TJHKH-2-11	16,92	16,7	A
TJM5H-R-11	14,58	14,23	A
T2JR8-K-11	3,43	0	A
T2KY8-T-11	15,12	11,49	A
T8YYE-L-11	59,17	54,63	B
T38CE-3-11	46,37	0	A
TAFCE-J-11	63,29	46,76	A
TH3KH-L-11	8,11	7,77	A
TDFCE-L-11	103,21	31,71	A
T2RYE-6-11	68,48	0	A
TFYYH-V-11	29,09	27,11	C
T0KY8-Q-11	33,59	32,39	A
T9RYE-E-11	76,23	0,88	A
TDFCH-N-11	58,96	50,87	A
TK15H-6-11	37,48	37,11	A
T09K8-2-11	69,61	0	A

TDHKE-U-11	12,25	10,56	A
T3QRE-Y-11	64,49	53,34	A
TTJRH-K-11	4,9	4,75	A
T3U5H-J-11	83,47	78,24	B
THYYH-W-11	5,37	5,37	A
T08C8-T-11	71,1	66,15	A
T7M5E-D-11	17,42	0	A
TLFCH-V-11	19,85	10,18	A
TMFCH-W-11	10,76	7,48	A
T2ARE-J-11	102,31	0	A
TD75H-7-11	26,05	0	A
TF15H-3-11	10,79	0	A
TH2CH-C-11	3,69	3,14	A
T2M58-2-11	1,47	0	A
T0M58-Y-11	8,29	0	A
T14R8-4-11	11,82	0	A
T1FCE-7-11	27,08	27,08	A
TCJRH-4-11	30,63	29,91	A
T43K8-Y-11	37,65	34,74	A
THCYH-9-11	4,75	4,63	A
TMARH-6-11	12,68	12,44	B
T29K8-4-11	0,93	0	A
T3YY8-8-11	4,86	4,86	A
T04RE-8-11	55,44	55,44	A
TCVCE-Y-11	0,63	0,59	A
T2JRE-Q-11	55,97	1,26	A
THVCH-6-11	23,3	22,4	A
T0WK8-N-11	93,36	86,35	A
T5M5E-A-11	40,08	0	A
T5HKE-L-11	50,04	0,52	A
T32C8-P-11	15,71	15,71	B
T2XRE-5-11	40,28	0,31	A
T03KE-1-11	15,2	0	A
TCHKE-T-11	1,97	0	A
T4E5E-3-11	98,78	0	A
T515E-P-11	81,16	0	A
T0HKH-H-11	115,23	82,12	A
T4U58-A-11	10,78	5,87	A
T3XRH-8-11	16,17	0	B
T7QRE-4-11	14	13,72	A
TENCH-W-11	223,58	217,65	A
TFJRH-7-11	7,08	2,85	A
THU5H-X-11	1,74	1,65	C
T8XRE-C-11	16,15	0	B
T13KH-4-11	73,01	67,93	A
TU8CH-W-11	51,96	50,6	B
T1FC8-2-11	27,64	26,75	B
TAM5H-K-11	39,24	6,36	A
TD15H-1-11	20,55	0	A
T23K8-W-11	66,6	43,99	A
T0FCE-6-11	48,33	0	A
TPRYH-W-11	9,02	0	A

A fizikai blokkokban gazdálkodó mezőgazdasági termelők számára az alábbi agrártámogatási források érhetőek el:

Egységes területalapú támogatás (SAPS):

A támogatás mértékéről évente a Vidékfejlesztési Miniszter dönt miniszteri rendeletben. A támogatás igénybevételének feltétele, hogy a gazdálkodó maradéktalanul tartsa be az 50/2008.(IV.24.) FVM rendeletben foglaltakat, amely a Helyes Mezőgazdasági és Környezeti állapot feltételrendszerét tartalmazza.

Agrár-környezetgazdálkodási támogatás (AKG):

Középhosszú távú (5 gazdálkodási év) támogatási rendszer, melynek feltételeit a vidékfejlesztésért felelős miniszter által kiadott miniszteri rendelet szabályoz. Az elérhető támogatás mértéke az extenzív gyepgazdálkodás célprogramban legeltetéses hasznosítás esetén 77 Euró/ha-nak megfelelő forintösszeg, kaszálásos hasznosítás esetén 40 Euró/ha-nak megfelelő forintösszeg. Ökológiai gyepgazdálkodás célprogramban legeltetéses hasznosítás esetén 85 Euró/ha-nak megfelelő forintösszeg, kaszálásos hasznosítás esetén 48 Euró/ha-nak megfelelő forintösszeg érhető el.

Kötelező földhasználati előírások ellenértékéért igényelhető kompenzációs jellegű kifizetések:

Tekintettel arra, hogy a 269/2007. (X. 18.) Korm. rendelet alapján földhasználati előírások vannak hatályban a gyepterületekre vonatkozóan, a Natura 2000 gyepterületeken történő gazdálkodáshoz területalapú, kompenzációs támogatás vehető igénybe, melynek értéke 38 EUR/ha évente.

Ehhez hasonlóan, a Natura 2000 irányelveket érvényre juttató jogszabályok végrehajtásával érintett, az Országos Erdőállomány Adattárban nyilvántartott erdőrészlet területén felmerülő költségek és jövedelem kiesés ellentételezése céljából a magánkézben lévő, Natura 2000 erdőterületeken történő gazdálkodáshoz kompenzációs támogatás igényelhető, mely az erdő természetességétől, a faállomány korától és összetételétől függően évente 40-230 EUR/ha lehet.

Önkéntesen vállalt előírások nyomán igényelhető mező- és erdőgazdálkodási támogatások:

Az agrár-környezetgazdálkodási célprogramok közül az ország egész területén (a támogatható területeken) igénybe vehető *horizontális* szántóföldi, gyepgazdálkodási és ültetvény célprogramok érhetőek el.

Az erdőterületekre vonatkozóan az erdő-környezetvédelmi célprogramok kifizetései vehetők igénybe.

Nem termelő mezőgazdasági beruházások:

Támogatás vehető igénybe olyan földhasználati intézkedésekre, amelyek gazdálkodáshoz közvetlenül nem kapcsolódnak, ugyanakkor a vidéki táj értékeinek, állat- és növényvilágának fennmaradását szolgálják, ez által növelik a Natura 2000 területek közjóléti értékét, illetve hozzájárulnak a környezetgazdálkodási célok teljesítéséhez.

Kedvezőtlen Adottságú Területek támogatása:

Ez az intézkedés támogatási lehetőséget biztosít a kedvezőtlen természeti adottságokkal rendelkező területeken gazdálkodók részére az 1257/1999/EK tanácsi rendeletének 19-20. cikkelyei alapján.

A kedvezőtlen adottságú területek (KAT) támogatásának célja a fenti rendelet 19. cikkében, valamint 20. cikkében meghatározott, a gazdálkodás eredményességét kedvezőtlenül befolyásoló gazdasági, társadalmi és természeti tényezők hatásainak részbeni kompenzációja. A KAT támogatás a Natura 2000 támogatással együtt igényelhető.

Magas Természeti Értékű Területek (MTÉT):

Az agrár-környezetgazdálkodási intézkedések zonális természetvédelmi célprogramjai minden esetben egy adott helyen jellemző természet- és környezetvédelmi probléma kezelésére jöttek létre. A program keretében támogatják a területen gazdálkodókat a természetkímélő gazdálkodási módok kialakításában és fenntartásában olyan gazdálkodási előírásokkal, melyek önkéntes vállalásáért és teljesítéséért területalapú, vissza nem térítendő kifizetés illeti meg a gazdálkodót.

Az igényelhető célprogramok során támogatás igényelhető a szántóföldi növénytermesztés, gyepgazdálkodás, illetve a természetvédelmi célú gyeptelepítés támogatására.

3.3.1.2. Javasolt agrártámogatási rendszer

Kifejezetten Natura 2000 területekre jelenleg a Natura 2000 gyep- és erdőterületekre vonatkozóan létezik kompenzációs kifizetés. Látható azonban, hogy jelenleg nincsen hatályban szántó és halastó művelési ágú, valamint egyéb természetvédelmi szempontból fontos élőhelyre (láprét, vizes élőhelyek stb.) kidolgozott földhasználati előírás, illetve ez alapján kompenzációs kifizetés. Ebből adódóan ezekre a területekre csupán az egyéb földhasználati korlátozások (nitrát területekre, védett területekre vonatkozó) vannak érvényben, speciális faj és élőhelyvédelmi intézkedések nincsenek.

A Natura 2000 gyepterületekre vonatkozó jelenlegi földhasználati előírások általános értelemben olyan gyephasználatot támogatnak, amely országos léptéket tekintve általában szükségesek a gyepek természetességének megőrzéséhez. Ugyanakkor általánosságukból következően nem képesek kezelni olyan helyi és speciális problémákat, amelyek éppen a jelölő értékek miatt fontosak. A fenntartási terv egyik szerepe éppen azoknak a lokális kezelési feladatoknak a meghatározása, amelyek támogatási rendszerbe való beépítése a Natura 2000 célkitűzések szempontjából szükséges.

A Lónya-Tiszaszalka fenntartási tervének tanulságai alapján az agrártámogatási rendszer módosításával, bővítésével, kiegészítésével kapcsolatban a javaslatok két szintre bontva képzelhetők el:

Kötelező szint: A terület jelenlegi állapotának megőrzése érdekében szükséges tevékenységek, amelyeket minden Natura 2000 földhasználatra kötelező érvényűen szükséges érvénybe léptetni. Ez a kötelező földhasználati szabályok kibővítésével, illetve a meglévő szabályok módosításával/összehangolásával, és a hozzájuk kapcsolódó kompenzációs kifizetések megváltoztatásával léptethető életbe. A Lónya-Tiszaszalka Natura 2000 terület vonatkozásában ebbe a körbe illeszthető eszközök a következők:

- A Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007 (X.18.) Korm. rend. előírásai jelenleg kötelező érvénnyel, 5-10% között határozzák meg a kaszálással hasznosított gyepek esetében a kaszátlanul hagyandó terület nagyságát. Javasolható a jelenlegi szabályozás módosításával a kaszátlanul hagyott terület nagyságának tágabb határok közötti meghatározása.
- Az erdőterületeken a vizes élőhelyek (mocsarak, lápok) fásításának tilalmát szolgáló eszközök.
- A gyepeként nem hasznosítható vizes élőhelyek (mocsarak, lápok) területén a vízelvezetés, a feltörés, trágyakiszórás, szalmaszalmakészítés tárolásának tilalma, és az inváziós fajoktól való mentesítési kötelezettséget szolgáló eszközök.

Önkéntes szint: A terület természeti állapotának javítását szolgáló eszközök, amelyek az egyes területek, kezelési egységek sajátosságainak megfelelően önkéntes vállalás alapján ösztönzik a területhasználatot az élőhelyek állapotának javítására, a közösségi jelentőségű fajok populációinak erősítésére. Ezek az eszközök ilyen értelemben átmenetet mutatnak az

élőhelyfejlesztési-élőhelyrekonstrukciós támogatások irányába, de nem jelentenek olyan mértékű beavatkozást, ami kifejezetten nagy beruházási igényűek. A Lónya-Tiszaszalka Natura 2000 terület vonatkozásában ebbe a körbe illeszthető eszközök a következők:

- A gyepként nem hasznosítható vizes élőhelyek (mocsarak, lápok) területén a cserjésedés, fásodás meghatározott (de az egyes területekre differenciált mértékű) visszaszorítását szolgáló eszközök.
- Az elnádásodott, elgyomosodott lápi-lápréti területek kíméletes gyepgazdálkodásra alkalmas állapotba („lápkaszó”) való alakítását szolgáló eszközök.
- A Natura 2000 területen található szántókon (gyümölcsösökön) a környezetkímélő növényvédő szerek használatát ösztönző eszközök.
- A Natura 2000 területen található szántókon (gyümölcsösökön) a műtrágyahasználat csökkentését ösztönző eszközök.
- A Natura 2000 területen található szántók gyepké, vizes élőhellyé alakítását, erdősítését ösztönző eszközök.
- A Natura 2000 területen található szántók (gyümölcsösök) és a mellettük található természetközeli élőhelyek (gyepek, mocsarak, lápok) határán védőszegély kialakítását szolgáló eszközök.
- Natura 2000 területeken becserjésedett gyepeken a füves élőhely visszaállítását ösztönző eszközök.
- A Natura 2000 gyepterületeken a legeléstől kímélt területrészek kialakítását ösztönző eszközök.
- Kis kiterjedésű, elszigetelt, nehezen megközelíthető jelölő élőhelynek minősülő gyepterületek kezelését ösztönző eszközök Natura 2000 területen.
- Magas vadkár kockázatú Natura 2000 területeken kerítés létesítésének támogatása.
- A Natura 2000 gyepterületeken a tájidegen fafajú fasorok, delelő fák, facsoportok őshonos fafajává alakítását szolgáló eszközök.
- A Natura 2000 gyep- és egyéb fátlan területeken az intenzíven terjedő fásszárúak nagyobb állományainak felszámolását szolgáló eszközök.

A jelenlegi támogatási rendszer nem teszi érdekeltté a gazdálkodókat a nem hasznosított mezőgazdasági területek megőrzésében, hanem kifejezetten azok eltüntetésére ösztönöz. Mivel ezek a területek nem támogatható területrészek, a támogatható terület maximalizálása érdekében a gazdálkodók gyakran eltüntetik a szegélyvegetációt, bokorfüzeseket, kaszálják az értéktelen szénát adó, vagy vízállásos területeket is, amelyeken korábban nem folytattak gyepgazdálkodást. Ez a helyzet úgy javítható, ha agrártámogatás lesz igényelhető a nem művelt területekre, azaz nemcsak a kivett művelési ágú területekre, hanem a művelés alatt álló területek egyes részterületeire is.

A Natura 2000 területek közötti koherencia biztosítása érdekében fontos lenne a természeti területek és az ökológiai hálózatba tartozó területek kedvező állapotának megőrzése a Natura 2000 területeken kívül is.

A fenti problémára megoldás lehet, ha a természetvédelmi szempontból értékes, de gazdaságosan nem művelhető területek is legalább minimális mértékben támogathatóak lennének, ezáltal nem lennének teljesen haszontalanok a tulajdonosok, földhasználók számára.

A támogatási rendszer kialakítása során figyelembe kellene vennie a támogatásra benyújtott terület természetvédelmi értékességét, az ott megtalálható, elkülönülő élőhelyfoltok természetességi értékét és a jó természetességgű területeken vagy részterületeken azoknak a fennmaradását segítő gazdálkodást vagy akár a „nem beavatkozást” kellene ösztönözni.

3.3.2. Pályázatok

A Beregi Komplex Árapasztási és Ártér-revitalizációs Fejlesztés című, KEOP-2.1.1/2F/09-2010-0007 kódszámú projekt előkészítő kivizeli munkái megkezdődtek a területen.

A tervezett „Lónyai fióktározó” szerepe komplex. Szolgálja az árapasztást azzal, hogy részt vesz az árapasztás során kivezetett víz oly módon történő tározásában, hogy az további károkat úgy ukrán, mint magyar területeken ne okozzon. Ebbe az irányba történő vízvisszavezetésre azért van szükség, mert a tározó mélyebb részeiről a kivezetett víz 20-30%-a csak ezen az úton vezethető le. Ezen túl funkciói közé tartozik a belvízvisszatartás, összhangban az egyeztetett magyar-ukrán belvízvédelmi közös fejlesztési koncepcióval. Létesítményei tovább lehetővé teszik a tájgazdálkodási, természetvédelmi vízpótlást is.

A tervek szerint fenékküszöbököt létesítenek a Csarondán 4 helyen, ennek célja a főcsatorna melletti mélyebb területekre, holt-medrekre való vízkivezetés feltételeinek javítása, medertározással a belvizek, vagy a Tiszából beengedett vizek visszatartása, az eddigieknél magasabb és állandóbb vízszint tartása, mely kedvező az itt élő növény- és állatvilág számára. A tervek szerint továbbá a Csaronda főcsatorna mentén a Lónyai fióktározó megfelelő üzemeltetése, a vízvisszatartás, vízkormányzás érdekében 26 helyen épül zsilip, csapóajtós átereszt, a keresztmetszeti méretük 40-100 cm között változik. Ezekkel a tervezett zsilipekkel a Natura 2000 terület medreiben jelentős nagyságú területen valósítható meg vízvisszatartás a tervek szerint.

3.3.3. Egyéb

A tervezési területre vonatkozóan nem merül fel egyéb javaslat.

3.4. A terv egyeztetési folyamatának dokumentációja

3.4.1. Felhasznált kommunikációs eszközök

Kifejtve a 3.4.2. pont alatti táblázatban, összevontan a kommunikáció címzettjeivel.

3.4.2. A kommunikáció címzettjei

Felhasznált kommunikációs eszközök:	A kommunikáció címzettjei:	Időpont, helyszín	Egyéb információ
a) terepbejárás	a) gazdálkodók b) a Natura 2000 területtel érintett földrészek tulajdonosai és vagyongazdálkodói e) a Natura 2000 területen illetékességi vagy működési területtel rendelkező területi államigazgatási szervek és települési önkormányzatok o) egyéb indokolt célcsoport: helyi lakosság	2014.08.07. Lónya	Résztevők száma: 3
b) falufórum	a) gazdálkodók b) a Natura 2000 területtel érintett földrészek tulajdonosai és vagyongazdálkodói e) a Natura 2000 területen illetékességi vagy működési területtel rendelkező területi államigazgatási szervek és települési önkormányzatok o) egyéb indokolt célcsoport: helyi lakosság	2014.08.07. Lónya	Résztevők száma: 23
d) önkormányzati közzététel	a) gazdálkodók b) a Natura 2000 területtel érintett földrészek tulajdonosai és vagyongazdálkodói e) a Natura 2000 területen illetékességi vagy működési területtel rendelkező területi államigazgatási szervek és települési önkormányzatok o) egyéb indokolt célcsoport: helyi lakosság	2014. augusztus (Barabás, Lónya, Mátyus, Tiszaadony, Tiszakerecseny, Tiszaszalka, Tiszavid, Vámosatya)	Kifüggesztés darabszáma: 8

e) honlap	a) gazdálkodók b) a Natura 2000 területtel érintett földrészletek tulajdonosai és vagyongazdálkodói e) a Natura 2000 területen illetékességi vagy működési területtel rendelkező területi államigazgatási szervek és települési önkormányzatok o) egyéb indokolt célcsoport: helyi lakosság	2013.11.14-től folyamatosan	http://www.e-misszio.hu/n2 + facebookon megosztva
f) érintettek levélben vagy e-mailben történő megkeresése és tájékoztatása	e) a Natura 2000 területen illetékességi vagy működési területtel rendelkező területi államigazgatási szervek és települési önkormányzatok	2014. július és augusztus	Kiküldött levelek darabszáma: 71
h) sajtóesemény (sajtótájékoztató, sajtókonferencia)	a) gazdálkodók b) a Natura 2000 területtel érintett földrészletek tulajdonosai és vagyongazdálkodói e) a Natura 2000 területen illetékességi vagy működési területtel rendelkező területi államigazgatási szervek és települési önkormányzatokon) egyéb indokolt célcsoport: helyi lakosság	2013.12.11. 2014.01.30. 2014.07.30.	10 sajtó-megjelenés

A társadalmi egyeztetés szöveges ismertetése:

1. Falufórum időpont és helyszín egyeztetés történt Lónya Község Önkormányzatával.
2. A fenntartási terv letölthetővé vált és a véleményezhetőségről cikk jelent meg a kommunikációt végző szervezet honlapján.
3. A fenntartási terv véleményezhetőségéről sajtótájékoztató került megrendezésre, melynek eredményeképpen 10 sajtómegjelenés történt (térsvégi televízió, térsvégi rádió, országos hetilap, megyei napilap, internetes hírportálok).
4. Az érintettek jelentős köre a fenntartási terv társadalmi egyeztetésének folyamatáról, a tervek véleményezhetőségéről, a véleményezés módjairól és határidejéről postai levélben (és amennyiben az elérhetőség rendelkezésre állt, kiegészítő jelleggel e-mailben is) értesítésre került. Az értesítő levelek célcsoportok szerinti egyedi összeállítással kerültek kiküldésre. A társadalmi egyeztetés során a hatóságoknak és egyéb államigazgatási szerveknek, valamint kezelőknek és egyéb érintetteknek küldött értesítő levelek tartalmazták a kommunikációt végző E-misszió Egyesület által tárgyidőszakban társadalmi egyeztetésre bocsátott összes Natura 2000 terület fenntartási terveinek véleményezhetőségére vonatkozó információkat (terület kód, név, érintett települések, véleményezési határidők stb.). A címzettek köre:
 - Érintett önkormányzatok (Barabás, Lónya, Mátyus, Tiszaadony, Tiszakerecseny, Tiszaszalka, Tiszavid, Vámosatya) (8 levél)
 - Natura 2000 támogatást 2011-2014 között igénybe vevő helyben élő gazdálkodók, továbbá a HNPI-től földterületeket bérlő gazdálkodók (80 levél)
 - Azon földrészletek helyben élő magán tulajdonosai, amelyek a tervezési területen belül érintettek a jelölő élőhelyeket és fajokat, valamint kiemelt természeti értéket és/vagy konfliktusforrást hordozó, természetvédelmi szempontból legfontosabbnak ítélt területrészekben (86 levél). (A területen tulajdonosként érintett önkormányzatok és a magyar állam vagyongazdálkodói külön levélben kerültek értesítésre.)
 - Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal
 - Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal
 - Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal
 - Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal, Törvényességi Felügyeleti Főosztály
 - Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal, Törvényességi Felügyeleti Főosztály

- Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal, Törvényességi Felügyeleti Főosztály
- Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal, Földművelésügyi Igazgatóság
- Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal, Földművelésügyi Igazgatóság
- Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal, Földművelésügyi Igazgatóság
- Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal, Növény- és Talajvédelmi Igazgatóság
- Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal, Növény- és Talajvédelmi Igazgatóság
- Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal, Növény- és Talajvédelmi Igazgatóság
- Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal, Közlekedési Felügyelőség
- Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal, Közlekedési Felügyelőség
- Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal, Közlekedési Felügyelőség
- Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal, Földhivatal
- Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal, Földhivatal
- Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal, Földhivatal
- Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal, Építésügyi Hivatal
- Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal, Építésügyi Hivatal
- Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal, Építésügyi és Örökségvédelmi Hivatal, Örökségvédelmi Osztály
- Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal, Építésügyi és Örökségvédelmi Hivatal
- Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal, Erdészeti Igazgatóság, Erdőfelügyeleti és Hatósági Osztály, Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Területi Iroda
- Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal, Erdészeti Igazgatóság, Erdőfelügyeleti és Hatósági Osztály
- Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal, Erdészeti Igazgatóság
- Felső-Tisza-vidéki Környezetvédelmi és Természetvédelmi Felügyelőség
- Tiszántúli Környezetvédelmi és Természetvédelmi Felügyelőség
- Észak-magyarországi Környezetvédelmi és Természetvédelmi Felügyelőség
- Felső-Tisza-vidéki Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság
- Tiszántúli Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság
- Észak-magyarországi Vízügyi Igazgatóság
- Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság
- Nemzeti Földalapkezelő Szervezet
- Nemzeti Földalapkezelő Szervezet Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Területi Iroda
- Nemzeti Földalapkezelő Szervezet Hajdú-Bihar Megyei Területi Iroda
- Nemzeti Földalapkezelő Szervezet Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Területi Iroda
- Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal
- Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei kirendeltség
- Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal Hajdú-Bihar megyei kirendeltség
- Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal Borsod-Abaúj-Zemplén megyei kirendeltség
- Nemzeti Agrárgazdasági Kamara Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei Igazgatóság
- Nemzeti Agrárgazdasági Kamara Hajdú-Bihar megyei Igazgatóság
- Nemzeti Agrárgazdasági Kamara Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Igazgatóság
- Vadásztársaságok Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Szövetsége

- Országos Magyar Vadászkamara Hajdú-Bihar megyei Területi Szervezete
- Hajdú-Bihar megyei Vadgazdálkodók és Vadászok Szövetsége
- Országos Magyar Vadászkamara Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Területi Szervezete
- Vadászok és Vadgazdálkodók Észak-Magyarországi Területi Szövetsége
- Magán Erdőgazdálkodók Országos Szövetsége
- Vízgazdálkodási Társulatok Országos Szövetsége (VTOSZ)
- Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Önkormányzat Területfejlesztési és Költségvetési Főosztály
- Hajdú-Bihar Megyei Önkormányzat Fejlesztési, Tervezési és stratégiai Osztály
- Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Önkormányzat Hivatala, Terület és Vidékfejlesztési Osztály
- Észak-Alföldi Regionális Tanács
- Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Fejlesztési Ügynökség Kht.
- Észak-magyarországi Regionális Fejlesztési Ügynökség (2 levél)
- Sporthorgász Egyesületek Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Szövetsége
- Hajdú-Bihar Megyei Horgászszervezetek Szövetsége
- Horgász Egyesületek Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Szövetsége
- Erdészeti szakirányítók (19 levél)
- Agrárkamrai tanácsadók (128 levél)
- Falugazdász területi irodák (17 levél)
- Vadásztársaságok (83 levél)
- Vízgazdálkodási társulatok (19 levél)
- Horgász egyesületek (106)
- Halászati hasznosítók (8 levél)
- NYÍRERDŐ Nyírségi Erdészeti Zrt.

5. A meghirdetett időpontban és helyszínen megtartásra került a falufórum, melyről emlékeztető és fotódokumentáció készült. A fórumon 23 fő vett részt.
6. A meghirdetett időpontban és helyszínen megtartásra került a terepbejárás, melyről jegyzőkönyv készült. A terepbejáráson 3 fő vett részt.
7. Az érintett önkormányzatok (Barabás, Lónya, Mátyus, Tiszaadony, Tiszakerecseny, Tiszaszalka, Tiszavid, Vámosatya) 2014 augusztusában kifüggesztették a fenntartási tervet.
8. A beérkezett véleményeket és észrevételeket összefoglaltuk és megküldtük a tervekészítőnek, valamint a Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóságnak.

3.4.3. Egyeztetés hatósági és területi kezelő szervekkel

A legfontosabb beérkezett vélemények:

Kommunikáció címzettje	Visszajelzett? (tartalom)	Hogyan?	Beépült a tervbe?	Hogyan? Ha nem épült be, miért?
Tulajdonosok, vagyongazdálkodók	Igen, árvizes elárasztással kapcsolatosan tettek megjegyzést, illetve a vadmentő dombok építésének lehetőségét vetették fel	fórumon megjelentek	nem	Vélhetően az épülő árapasztó tározóval kapcsolatban tették fel a kérdéseket. Azzal külön hatástanulmányok foglalkoztak az engedélyezési időszakban, a fenntartási terv szempontjából ezek nem releváns kérdések.
Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal, Közlekedési Felügyelőség	Igen, fűlletéssel, -kivágással és esetleges növénytelepítéssel kapcsolatosan fogalmazott meg előírásokat	levélben	nem	Nem releváns a fenntartási terv szempontjából

Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal, Erdészeti Igazgatóság, Erdőfelügyeleti és Hatósági Osztály	Igen, jelezte többek között, hogy a fenntartási tervnek igazodnia kell az erdőtervendeletek érintett körzetre vonatkozó előírásaihoz, a körzeti erdőtervezés szempontjaihoz, illetve az erdőgazdálkodási szabályokhoz	levélben	részben	A fenntartási terv erdőkre vonatkozó részei esetében a körzeti erdőterv adatait a tervező figyelembe vette
Felső-Tisza-vidéki Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság	Igen. Jelezte, hogy a terv több javaslatával egyetért (pl. vízmegtartás lehetőségeinek javítása, erre saját KEOP pályázata is folyik, illetve a Beregi Árapasztó megvalósítása is folyik). Listázta a vízvisszatartás tervezése, megvalósítása során felmerülő fontos teendőket, és a megvalósulással generált többletmunkát	levélben	részben	Mivel a területen zajlik a Lónyai fióktározó megvalósítása, és a vízvisszatartás műszaki létesítményei is ennek elemei, a FETIVIZIG véleményétől függetlenül is a fenntartási tervben ezek megjelentek
Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság	Igen (ügyfelek voltak)	ügyfelek voltak, fórumon és terepbejáráson megjelentek, írásban javasoltak	részben	A HNP Igazgatóság a fenntartási terv egy részét maga készítette. Egyes véleményei a tervben nem jelennek meg, mivel ahhoz a Natura kormányrendelet (269/2007) szabályait is módosítani kellene.
NYÍRERDŐ Nyírségi Erdészeti Zrt.	Igen, a fórumon nehezményezte a lónyai dámos vaddisznóskerttel kapcsolatos egyes megállapításokat, kérte, hogy a megszüntetéssel kapcsolatos tervrész a tervből kerüljön ki. Kérte, hogy személyes véleményeket ne tartalmazzon a terv a vadaskerttel kapcsolatosan. Továbbá levélben közölte, hogy a veszélyeztető tényezők között vannak olyanok is, amelyek aktuálisan nem merülhetnek fel, hiszen az erdőtörvénybe ütköznek. Ugyancsak levélben tiltakozott a dámos vaddisznóskert működésének újragondolása (esetleges megszüntetése) ellen, és jelezte, hogy ilyen formában a tervet nem fogadja el. Jelezte, hogy a FETIKÖTEVIFE részére éves biomonitoring vizsgálatokat végeztet.	fórumon megjelentek, levélben	részben	A veszélyeztető tényezők közül a kritizált tényezőket a tervekészítő törölte, ugyancsak törölte az előírás-javaslatok közül azokat, amelyeket a területen nem végezhetnek. Átalakította azt a megjegyzést, hogy a működés átgondolása szükséges, arra, hogy a FETIKÖTEVIFE részére végzett biomonitoring vizsgálatoknak ki kell terjedni a vadaskertben élő azon jelölő fajokra, amelyekre eddig nem terjedt ki, és a monitoring eredményét a hosszú távú működési tervben figyelembe kell venni. A tervekészítő továbbra is fenntartja azt a véleményét, hogy egyes jelölő fajok alacsony egyedszáma, esetleg hiánya a vadaskertben a vadak magas száma miatt van.

A legfontosabb észrevételek, amelyek alapján a terv módosításra került:

A Nyírerdő Erdészeti Zrt. a fórumon nehezményezte a lónyai dámos vaddisznóskerttel kapcsolatos egyes megállapításokat, kérte, hogy a megszüntetéssel kapcsolatos tervrész a tervből kerüljön ki. Kérte, hogy személyes véleményeket ne tartalmazzon a terv a vadaskerttel kapcsolatosan. Továbbá levélben közölte, hogy a veszélyeztető tényezők között vannak olyanok is, amelyek aktuálisan nem merülhetnek fel, hiszen az erdőtörvénybe ütköznek. Ugyancsak levélben tiltakozott a dámos vaddisznóskert működésének újragondolása (esetleges megszüntetése) ellen, és jelezte, hogy ilyen formában a tervet nem fogadja el.

Jelezte, hogy a FETIKÖTEVIFE részére éves biomonitoring vizsgálatokat végeztet. A veszélyeztető tényezők közül a Nyírerdő által kritizált tényezőket a tervekészítő törölte, ugyancsak törölte az előírás-javaslatok közül azokat, amelyeket a területen nem végezhetnek. Átalakította azt a megjegyzést, hogy a működés átgondolása szükséges, arra, hogy a FETIKÖTEVIFE részére végzett biomonitoring vizsgálatoknak ki kell terjedni a vadaskertben élő jelölő fajokra, és a monitoring eredményét a hosszú távú működési tervben figyelembe kell venni.

A Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal, Erdészeti Igazgatóság, Erdőfelügyeleti és Hatósági Osztály jelezte, hogy a fenntartási tervnek igazodnia kell az erdőtervrendeletek érintett körzetre vonatkozó előírásaihoz, a körzeti erdőtervezés szempontjaihoz, illetve az erdőgazdálkodási szabályokhoz. A fenntartási terv erdőkre vonatkozó részei esetében a körzeti erdőterv adatait a tervező figyelembe vette.

3.4.4. A társadalmi egyeztetés melléklete

Kommunikáció címzettje	Alkalmazott eszköz	Visszajelzett? (tartalom)	Hogyan?	Beépült a tervbe?	Hogyan? Ha nem épült be, miért?
Érintett önkormányzatok (Barabás, Lónya, Mátyus, Tiszaadony, Tiszakerecseny, Tiszaszalka, Tiszavid, Vámosatya)	<ul style="list-style-type: none"> • e-mail értesítés • levél értesítés • sajtómegjelenés • önkormányzati kifüggesztés • telefon 	igen	fórumon megjelentek, de nem szóltak hozzá	-	-
Tulajdonosok, vagyongazdálkodók	<ul style="list-style-type: none"> • e-mail értesítés • levél értesítés • sajtómegjelenés • önkormányzati kifüggesztés 	Igen, árvizes elárasztással kapcsolatosan tettek megjegyzést, illetve a vadmentő dombok építésének lehetőségét vetették fel	fórumon megjelentek	nem	Vélhetően az épülő árapasztó tározóval kapcsolatban tették fel a kérdéseket. Azzal külön hatástanulmányok foglalkoztak az engedélyezési időszakban, a fenntartási terv szempontjából ezek nem releváns kérdések.
Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal	<ul style="list-style-type: none"> • e-mail értesítés • levél értesítés • önkormányzati kifüggesztés • sajtómegjelenés 	igen (Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. Törvény 132 § (3) bekezdés értelmében nem jogosult eljárni).	levélben	nem	nem jogosult eljárni
Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal	<ul style="list-style-type: none"> • e-mail értesítés • levél értesítés • önkormányzati kifüggesztés 	nem	-	-	-
Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal	<ul style="list-style-type: none"> • e-mail értesítés • levél értesítés • önkormányzati kifüggesztés 	nem	-	-	-
Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal, Törvényességi Felügyeleti Főosztály	<ul style="list-style-type: none"> • e-mail értesítés • levél értesítés • önkormányzati kifüggesztés 	nem	-	-	-
Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal, Törvényességi Felügyeleti Főosztály	<ul style="list-style-type: none"> • e-mail értesítés • levél értesítés • önkormányzati kifüggesztés 	nem	-	-	-

Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal, Törvényességi Felügyeleti Főosztály	<ul style="list-style-type: none"> • e-mail értesítés • levél értesítés • önkormányzati kifüggesztés 	nem	-	-	-
Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal, Földművelésügyi Igazgatóság	<ul style="list-style-type: none"> • e-mail értesítés • levél értesítés • önkormányzati kifüggesztés 	nem	-	-	-
Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal, Földművelésügyi Igazgatóság	<ul style="list-style-type: none"> • e-mail értesítés • levél értesítés • önkormányzati kifüggesztés 	nem	-	-	-
Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal, Földművelésügyi Igazgatóság	<ul style="list-style-type: none"> • e-mail értesítés • levél értesítés • önkormányzati kifüggesztés 	nem	-	-	-
Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal, Növény- és Talajvédelmi Igazgatóság	<ul style="list-style-type: none"> • e-mail értesítés • levél értesítés • önkormányzati kifüggesztés 	nem	-	-	-
Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal, Növény- és Talajvédelmi Igazgatóság	<ul style="list-style-type: none"> • e-mail értesítés • levél értesítés • önkormányzati kifüggesztés 	nem	-	-	-
Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal, Növény- és Talajvédelmi Igazgatóság	<ul style="list-style-type: none"> • e-mail értesítés • levél értesítés • önkormányzati kifüggesztés 	nem	-	-	-
Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal, Közlekedési Felügyelőség	<ul style="list-style-type: none"> • e-mail értesítés • levél értesítés • önkormányzati kifüggesztés 	Igen, faültetéssel, - kivágással és esetleges növénytelepítéssel kapcsolatosan fogalmazott meg előírásokat	levélben	nem	Nem releváns a fenntartási terv szempontjából
Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal, Közlekedési Felügyelőség	<ul style="list-style-type: none"> • e-mail értesítés • levél értesítés • önkormányzati kifüggesztés 	nem	-	-	-
Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal, Közlekedési Felügyelőség	<ul style="list-style-type: none"> • e-mail értesítés • levél értesítés • önkormányzati kifüggesztés 	nem	-	-	-
Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal, Földhivatal	<ul style="list-style-type: none"> • e-mail értesítés • levél értesítés • önkormányzati kifüggesztés 	nem	-	-	-
Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal, Földhivatal	<ul style="list-style-type: none"> • e-mail értesítés • levél értesítés • önkormányzati kifüggesztés 	igen	levélben	nem	nem tett észrevételt
Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal, Földhivatal	<ul style="list-style-type: none"> • e-mail értesítés • levél értesítés • önkormányzati kifüggesztés 	nem	-	-	-

Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal, Építésügyi és Örökségvédelmi Hivatal	<ul style="list-style-type: none"> • e-mail értesítés • levél értesítés • önkormányzati kifüggesztés 	Igen, de nem tett releváns észrevételt	levélben	nem	nem tett releváns észrevételt
Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal, Építésügyi Hivatal	<ul style="list-style-type: none"> • e-mail értesítés • levél értesítés • önkormányzati kifüggesztés 	nem	-	-	-
Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal, Építésügyi és Örökségvédelmi Hivatal, Örökségvédelmi Osztály	<ul style="list-style-type: none"> • e-mail értesítés • levél értesítés • önkormányzati kifüggesztés 	nem	-	-	-
Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal, Építésügyi és Örökségvédelmi Hivatal	<ul style="list-style-type: none"> • e-mail értesítés • levél értesítés • önkormányzati kifüggesztés 	nem	-	-	-
Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal, Erdészeti Igazgatóság, Erdőfelügyeleti és Hatósági Osztály, Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Területi Iroda	<ul style="list-style-type: none"> • e-mail értesítés • levél értesítés • önkormányzati kifüggesztés 	nem	-	-	-
Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal, Erdészeti Igazgatóság, Erdőfelügyeleti és Hatósági Osztály	<ul style="list-style-type: none"> • e-mail értesítés • levél értesítés • önkormányzati kifüggesztés 	Igen, jelezte többek között, hogy a fenntartási tervnek igazodnia kell az erdőtervrendeletek érintett körzetre vonatkozó előírásaihoz, a körzeti erdőtervezés szempontjaihoz, illetve az erdőgazdálkodási szabályokhoz	levélben	részben	A fenntartási terv erdőkre vonatkozó részei esetében a körzeti erdőterv adatait a tervező figyelembe vette
Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal, Erdészeti Igazgatóság	<ul style="list-style-type: none"> • e-mail értesítés • levél értesítés • önkormányzati kifüggesztés 	nem	-	-	-
Felső-Tisza-vidéki Környezetvédelmi és Természetvédelmi Felügyelőség	<ul style="list-style-type: none"> • e-mail értesítés • levél értesítés • önkormányzati kifüggesztés 	igen	levélben	nem	nem tett észrevételt
Tiszántúli Környezetvédelmi és Természetvédelmi Felügyelőség	<ul style="list-style-type: none"> • e-mail értesítés • levél értesítés • önkormányzati kifüggesztés 	nem	-	-	-
Észak-magyarországi Környezetvédelmi és Természetvédelmi Felügyelőség	<ul style="list-style-type: none"> • e-mail értesítés • levél értesítés • önkormányzati kifüggesztés 	nem	-	-	-

Felső-Tisza-vidéki Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság	<ul style="list-style-type: none"> • e-mail értesítés • levél értesítés • önkormányzati kifüggesztés 	Igen. Jelezte, hogy a terv több javaslatával egyetért (pl. vízmegtartás lehetőségeinek javítása, erre saját KEOP pályázata is folyik, illetve a Beregi Árapasztó megvalósítása is folyik). Listázta a vízviszatarítás tervezése, megvalósítása során felmerülő fontos teendőket, és a megvalósulással generált többletmunkát	levélben	részben	Mivel a területen zajlik a Lónyai fióktározó megvalósítása, és a vízviszatarítás műszaki létesítményei is ennek elemei, a FETIVIZIG véleményétől függetlenül is a fenntartási tervben ezek megjelentek
Tiszántúli Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság	<ul style="list-style-type: none"> • e-mail értesítés • levél értesítés • önkormányzati kifüggesztés 	nem	-	-	-
Észak-magyarországi Vízügyi Igazgatóság	<ul style="list-style-type: none"> • e-mail értesítés • levél értesítés • önkormányzati kifüggesztés 	nem	-	-	-
Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság	<ul style="list-style-type: none"> • e-mail értesítés • levél értesítés • önkormányzati kifüggesztés 	Igen (ügyfelek voltak)	ügyfelek voltak, fórumon és terepbejáráson megjelentek, írásban javasoltak	részben	Ügyféli minőségében a HNP Igazgatóság a fenntartási terv egy részét maga készítette. Egyes véleményei a tervben nem jelennek meg, mivel ahhoz a Natura kormányrendelet (269/2007) szabályait is módosítani kellene
Nemzeti Földalapkezelő Szervezet	<ul style="list-style-type: none"> • e-mail értesítés • levél értesítés • önkormányzati kifüggesztés 	nem	-	-	-
Nemzeti Földalapkezelő Szervezet Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Területi Iroda	<ul style="list-style-type: none"> • levél értesítés • önkormányzati kifüggesztés 	nem	-	-	-
Nemzeti Földalapkezelő Szervezet Hajdú-Bihar Megyei Területi Iroda	<ul style="list-style-type: none"> • levél értesítés • önkormányzati kifüggesztés 	nem	-	-	-
Nemzeti Földalapkezelő Szervezet Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Területi Iroda	<ul style="list-style-type: none"> • levél értesítés • önkormányzati kifüggesztés 	nem	-	-	-
Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal	<ul style="list-style-type: none"> • e-mail értesítés • levél értesítés • önkormányzati kifüggesztés 	nem	-	-	-
Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei kirendeltség	<ul style="list-style-type: none"> • e-mail értesítés • levél értesítés • önkormányzati kifüggesztés 	nem	-	-	-

Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal Hajdú-Bihar megyei kirendeltség	<ul style="list-style-type: none"> • e-mail értesítés • levél értesítés • önkormányzati kifüggesztés 	nem	-	-	-
Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal Borsod-Abaúj-Zemplén megyei kirendeltség	<ul style="list-style-type: none"> • e-mail értesítés • levél értesítés • önkormányzati kifüggesztés 	nem	-	-	-
Nemzeti Agrárgazdasági Kamara Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei Igazgatóság	<ul style="list-style-type: none"> • e-mail értesítés • levél értesítés • önkormányzati kifüggesztés 	nem	-	-	-
Nemzeti Agrárgazdasági Kamara Hajdú-Bihar megyei Igazgatóság	<ul style="list-style-type: none"> • e-mail értesítés • levél értesítés • önkormányzati kifüggesztés 	nem	-	-	-
Nemzeti Agrárgazdasági Kamara Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Igazgatóság	<ul style="list-style-type: none"> • e-mail értesítés • levél értesítés • önkormányzati kifüggesztés 	nem	-	-	-
Vadásztársaságok Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Szövetsége	<ul style="list-style-type: none"> • levél értesítés • önkormányzati kifüggesztés 	nem	-	-	-
Országos Magyar Vadászkamara Hajdú-Bihar megyei Területi Szervezete	<ul style="list-style-type: none"> • e-mail értesítés • levél értesítés • önkormányzati kifüggesztés 	nem	-	-	-
Hajdú-Bihar megyei Vadgazdálkodók és Vadászok Szövetsége	<ul style="list-style-type: none"> • e-mail értesítés • levél értesítés • önkormányzati kifüggesztés 	nem	-	-	-
Országos Magyar Vadászkamara Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Területi Szervezete	<ul style="list-style-type: none"> • e-mail értesítés • levél értesítés • önkormányzati kifüggesztés 	nem	-	-	-
Vadászok és Vadgazdálkodók Észak-Magyarországi Területi Szövetsége	<ul style="list-style-type: none"> • e-mail értesítés • levél értesítés • önkormányzati kifüggesztés 	nem	-	-	-
Magán Erdőgazdálkodók Országos Szövetsége	<ul style="list-style-type: none"> • e-mail értesítés • levél értesítés • önkormányzati kifüggesztés 	nem	-	-	-
Vízgazdálkodási Társulatok Országos Szövetsége (VTOSZ)	<ul style="list-style-type: none"> • e-mail értesítés • levél értesítés • önkormányzati kifüggesztés 	nem	-	-	-
Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Önkormányzat Területfejlesztési és Költségvetési Főosztály	<ul style="list-style-type: none"> • e-mail értesítés • levél értesítés • önkormányzati kifüggesztés 	nem	-	-	-
Hajdú-Bihar Megyei Önkormányzat Fejlesztési, Tervezési és stratégiai Osztály	<ul style="list-style-type: none"> • e-mail értesítés • levél értesítés • önkormányzati kifüggesztés 	nem	-	-	-

Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Önkormányzat Hivatala, Terület és Vidékfejlesztési Osztály	<ul style="list-style-type: none"> • e-mail értesítés • levél értesítés • önkormányzati kifüggesztés 	nem	-	-	-
Észak-Alföldi Regionális Tanács	<ul style="list-style-type: none"> • levél értesítés • önkormányzati kifüggesztés 	nem	-	-	-
Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Fejlesztési Ügynökség Kht.	<ul style="list-style-type: none"> • e-mail értesítés • levél értesítés • önkormányzati kifüggesztés 	nem	-	-	-
Észak-magyarországi Regionális Fejlesztési Ügynökség	<ul style="list-style-type: none"> • levél értesítés • önkormányzati kifüggesztés 	nem	-	-	-
Sporthorgász Egyesületek Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Szövetsége	<ul style="list-style-type: none"> • e-mail értesítés • levél értesítés • önkormányzati kifüggesztés 	nem	-	-	-
Hajdú-Bihar Megyei Horgászszervezetek Szövetsége	<ul style="list-style-type: none"> • e-mail értesítés • levél értesítés • önkormányzati kifüggesztés 	nem	-	-	-
Horgász Egyesületek Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Szövetsége	<ul style="list-style-type: none"> • e-mail értesítés • levél értesítés • önkormányzati kifüggesztés 	nem	-	-	-
Erdészeti szakirányítók	<ul style="list-style-type: none"> • e-mail értesítés • levél értesítés • önkormányzati kifüggesztés 	nem	-	-	-
Agrárkamari tanácsadók	<ul style="list-style-type: none"> • levél értesítés • önkormányzati kifüggesztés 	nem	-	-	-
Falugazdász területi irodák	<ul style="list-style-type: none"> • levél értesítés • önkormányzati kifüggesztés 	nem	-	-	-
Vadásztársaságok	<ul style="list-style-type: none"> • e-mail értesítés • levél értesítés • önkormányzati kifüggesztés 	nem	-	-	-
Vízgazdálkodási társulatok	<ul style="list-style-type: none"> • e-mail értesítés • levél értesítés • önkormányzati kifüggesztés 	nem	-	-	-
Horgász egyesületek	<ul style="list-style-type: none"> • levél értesítés • önkormányzati kifüggesztés 	nem	-	-	-
Halászati hasznosítók	<ul style="list-style-type: none"> • levél értesítés • önkormányzati kifüggesztés 	nem	-	-	-

<p>NYÍRERDŐ Nyírségi Erdészeti Zrt.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • e-mail értesítés • levél értesítés • önkormányzati kifüggesztés 	<p>Igen, a fórumon nehezményezte a lónyai dámos vaddisznóskerttel kapcsolatos egyes megállapításokat, kérte, hogy a megszüntetéssel kapcsolatos tervrész a tervből kerüljön ki. Kérte, hogy személyes véleményeket ne tartalmazzon a terv a vadaskerttel kapcsolatosan. Továbbá levélben közölte, hogy a veszélyeztető tényezők között vannak olyanok is, amelyek aktuálisan nem merülhetnek fel, hiszen az erdőtörvénybe ütköznek. Ugyancsak levélben tiltakozott a dámos vaddisznóskert működésének újragondolása (esetleges megszüntetése) ellen, és jelezte, hogy ilyen formában a tervet nem fogadja el. Jelezte, hogy a FETIKÖTEVIFE részére éves biomonitoring vizsgálatokat végeztet.</p>	<p>fórumon megjelentek, levélben</p>	<p>részben</p>	<p>A veszélyeztető tényezők közül a kritizált tényezőket a tervkészítő törölte, ugyancsak törölte az előírás-javaslatok közül azokat, amelyeket a területen nem végezhetnek. Átalakította azt a megjegyzést, hogy a működés átgondolása szükséges, arra, hogy a FETIKÖTEVIFE részére végzett biomonitoring vizsgálatoknak ki kell terjedni a vadaskertben élő jelölő fajokra, és a monitoring eredményét a hosszú távú működési tervben figyelembe kell venni.</p>
--	---	---	--------------------------------------	----------------	--